D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1965 METAI, LAPKRIČIO MĖN. 27 D. / NOVEMBER 27, 1965 / PART TWO NR. 279 (48)

ARIJOS, STUTTGARTAS IR VILNIUS

Tenorą Stasį Barą Vokietijon palydint

Stasys Baras Chicagos Lietuvių operos "Pajacuos"

Kiekvienas asmuo, stovintis kultūrinio darbo baruose, yra brangus lietuvių išeivijai. Brangiausiu tampa tas, kurio vietoj nebeturime pakaitalo. Giliai liūdėjom dramaturgo ir rašytojo Antano Škėmos. Bet jo vietoje jau atsistojo dramaturgai Algirdas Landsbergis, Kostas Ostrauskas ir kiti. Nuliūdusi minia į amžino poilsio vietą palydėjo muz. Stepą Sodeiką. Bet šiandien "Dainava" turi muz. Petrą Armoną. Tokių pavyzdžių galima priskaityti ilgą eilę. Bet kas atsitiktų, jei susirgtų ar šiaip nuo scenos nusiimtų mūsų iškilusis ir vienintelis tokio lygio tenoras Stasys Baras?

Viename laiške iš okup. Lietuvos, kuris buvo parašytas, ten užgirdus juostoje Chicagos Lietuvių operos "Aidą", išreikštas ir Kipro Petrausko sakinys: esą, jis galįs ramiai mirti, kada išeivijos lietuviai turi tokį tenorą, kaip Stasys Baras...

Mes išeivijoje mėgstam Stasį Barą, su malonumu einam klausytis jo pasirodymų, jam keliam ovacijas. Bet kiekvienas akylesnis muzikos mėgėjas ar šiaip kultūrininkas dažnai ir pagalvoja: o kas bus, kai Stasio Baro žvaigždė ims gesti, kas pavaduos jį?

Visa tai yra tik užuominos ateičiai. Stasys Baras šiuo metu yra pačiame talento pajėgume. Jis praėjusį šeštadienį išskrido Vokietijon įdainuoti pirmosios savo operų arijų plokštelės. Prieš jam išskrendant, dar pasikalbėjom vienu kitu klausimu:

— Iš kurių aplinkybių išplaukė jūsų apsisprendimas kaip tik šiuo metu įdainuoti plokštelę? Ir kodėl pasirinkot Vokietiją?

— Plokštelę įdainuoti galvojau jau seniai, bet įdainavimas nėra toks paprastas dalykas. Zondavau dirvą Chicagoje. Buvo ambicija plokštelę padaryti su orkestru, kas mano balsui geriausiai sekasi (interpretuoti ir pildyti). Bet Chicagoje, ir aplamai Amerikoje, veikia stipri muzikų unija, ir čia plokštelės įdainavimas kainuotų pustrečio karto daugiau, negu Vokietijoje. Vien dėl finansinių sumetimų teko pasirinkti Vokietiją. Antra, laimingu sutapimu Stuttgarto operoje, Vokietijoje, dirba kompozitorius ir dirigentas Darius Lapinskas, kuris maloniai sutiko ne tik diriguoti pačiam įrašymui, bet taip pat vietoj gauti orkestrą, studiją, inžinierius. Tad ir pats įdainavimas vyks Stuttgarte su Stuttgarto orkestru. Įgrojimas turėjo įvykti praėjusį rudenį ar žiemą, bet sunegalavau skilviu, teko atsigulti į ligoninę. Išėjęs iš ligoninės, jaučiausi silpnas ir nesiryžau tokiam stovyje plokštelės įdainuoti.

— Ar sumanymo finansiniai reikalai krenta ant tamstos pečių, ar kokia visuomeninė institucija pagelbsti?

— Kiekvienas pasirodymas su orkestru reikalingas milžiniškos pinigų sumos: gaidų nuoma, orkestro honoraras, įdainavimo studija bei personalas ir suredagavimas "master type". Finansiškai įdainavimo jokiu būdu nebūčiau pajėgęs atlikti be nuoširdžių Mackevičių (Standard Federal Savings and Loan Ass'n direktorių taryb. pirm. ir prezidento) — tėvo ir sūnaus — pagalbos, kurie, pasitikėdami tik mano žodžiu, paskolino tam reikalui visą sumą. Spaudoje jau buvo užsiminta, kad veikia komitetas iš Danguolės Bartkuvienės, kun. dr. Igno Urbono ir buv. Lietuvos operos solisto Antano Sprindžio. Prieš šiuos žmones lenkiu galvą, nes tai buvo pirmieji skatintojai, kad plokštelė būtų padaryta. Ypatingai iš jų noriu iškelti moterišką lytį. Prieš daugiau kaip metus minėti asmenys pradėjo rinkti plokštelės prenumeratą. (Ta proga noriu padėkoti už pasitikėjimą visiems prenumeratoriams, kurie yra užsisakę plokštelę, bet jos dar negauna). Komiteto surinktų prenumeratos lėšų šiuo metu nenaudoju. Juos panaudosiu sugrįžęs baigto produkto — plokštelės išpirkimui.

— Koks bus plokštelės repertuaras?

— Tai bus lietuviškai įdainuotos įvairių operų arijos. Dauguma arijų iš operų, kurias statė Chicagos Lietuvių opera, ir priedo dar penkios arijos, kurių niekur nesu dainavęs. Minėtą repertuarą paruošiau su maestro Aleksandru Kučiūnu ir dainavimo mokytoju Dimitry Onofrei, buvusiu žymiu tenoru Europoje ir JAV. Dėl finansinių sunkumų į šį žygį negaliu vykti su A. Kučiūnu, kuris, kaip minėjau, visu nuoširdumu su

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Pokalbis su "Aukso žąsies" teksto autore ir filmo režisore Birute Pūkelevičiūte.
- Tenorą Stasį Barą Vokietijon palydint.
- Aloyzo Barono premijuotas romanas išleistas anglų kalba.
- Mikalojaus K. Čiurlionio tragedija.
- Ramon Perez de Ayala eilėraštis.
- Domingos Monteiro novelė.
- Dailininkas J. Bagdonas ir abstraktusis menas.
- Senoji ir naujoji Metropolitan opera.
- Žmogaus ir "Aidų" problema.
- Kaip atrodys M. Jankaus monografija.
- Žvilgsniai į literatūrą.
- Moterų gyvenimas.

Tragiška prozinė poema

Prof. Charles Angoff įvadas Aloyzo Barono 1961 m. "Draugo" konkursą laimėjusiam romanui "Lieptai ir bedugnės", dabar Manyland Books leidyklos išleistam anglų kalba "Foot bridges and Abysses".

Aloyzas Baronas, FOOTBRIDGES AND ABYSSES, Introduction by **Charles Angoff.** Manyland Books, Inc., New York. 1965.

Iš lietuvių kalbos vertė J. Žemkalnis. Knyga kietai įrišta, 230 psl., dail. Pr. Lapės aplanko piešinys, kaina $5, gaunama Drauge.

*

Henrikas Barbusse laikė karą barbariškomis apeigomis. Tolstojus vaizdavo jį kaip beprasmės garbės essay. Steponas Crane daugiausia žiūrėjo į jį kaip į drąsos pratybas — garbingas, bereikšmes ir atsitiktines. Rašytojo Hemingway akyse karas buvo nuostabus reiškinys, tačiau jo galvosena dažnai buvo lyg paauglio, stebinti visą gyvenimą tarsi žemos kokybės filmą. Graikų dramaturgų, ypač Euripido ir Aristofano nuomone, karas žemino žmogų, ir šitas pažeminimas kaip tik sudarė didžiausią jo prakeikimą.

Barono romanas kaip tik priklauso šiai mokyklai. Nors, tikrumoje, jis ir nestovi tame pačiame aukštyje kaip minėtieji graikai, rašytojas turi daug bendro su jais. Jis yra tikslus, kupinas begalinės užuojautos tyliai kenčiančioms masėms, jis yra lyriškas ir tuo pačiu metu sugeba aštriai, net karčiai charakterizuoti bei komentuoti. Būdamas tikru menininku, jis įžvelgia žmoguje kartu Dievą ir šėtoną.

Aloyzas Baronas

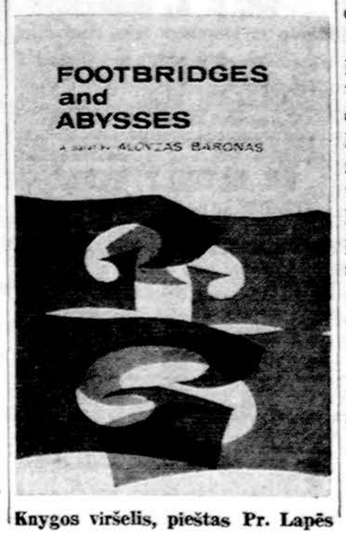

Knygos viršelis, piešta Pr. Lapės

"Footbridges and Abysses" neturi intrigos tikrąja to žodžio prasme. Nieko ypatingo tarp individualių veikėjų "neatsitinka". Tačiau patiems veikėjams atsitinka labai daug, tikrumoje didžiulėms jų masėms ir, perkelta prasme, visai žmonijai. Romano turinys trumpai galima šitaip apsakyti: vokiečiai turi suėmę grupę lietuvių belaisvių ir vartoja juos kaip įrankį nacių karo mašinos statybai. Šitie belaisviai yra plėšomi tarp dviejų negalimybių: tęstino pasidavimo naciams, arba tiek pat nekenčiamų sovietų "išlaisvinimo". Pamažu naciai praranda savo viršininkystę... sovietų lėktuvai jau girdėti padangėje... žemės, neseniai priklaususios vokiečiams, atsiduria rusų rankose... žinios apie Stalingradą plinta visoje Europoje kartu su maršalo Pauliaus pasidavimo pareiškimu... ir visiems darosi aišku, kad Tūkstančio metų Reichas yra "kaput".

Tačiau visa tai sudaro tik įvykių prozą. Baronas jai pritaiko žodžių muziką ir gaunasi didinga simfonija, iššaukianti anų dienų skausmą bei ekstazę,

(Nukelta į 2 psl.)

PO TREJŲ TYLOS METŲ

Pokalbis su teksto autore ir filmo režisiere Birute Pūkelevičiūte

Nejauku viešai prašnekti po trejų tylos metų. Berods, ir tinkamai išsireikšti būsiu atpratusi. Bandau įsivaizduoti, kaip jautėsi pasakų žuvis, atburta į bajoro dukrą: gal ir jai iš sykio buvo nejauku prabilti žmogaus balsu. Kaip nupasakoti gyvenimą marių dugne, nebylų plaukiojimą po žaliai mėlynus vandenis?

Fanašiai jaučiuosi ir aš, bičiuliško redaktoriaus užkalbinta, šį nuostabiai giedrą lapkričio vakarą...

— "Aukso žąsies" filmo žiūrovams, manome, jau iš anksto būtų įdomu sužinoti, kokios priežastys lėmė šio pirmo spalvoto lietuviško filmo gimimą?

— Sau kadaise buvau pažadėjusi, kad niekad neturėsiu kanarėlės, nepirksiu skrybėlės ir nesuksiu filmo. Kanarėlė atsitiktinai įskrido pro langą, skrybėlę teko krikštynomis įsigyti, o filmą, deja, laisva valia susukau.

Kadangi pati esu aktorė, man scenos menininko dalia išeivijoje nuo seno rodės žiauri. Spektaklio numarinimas po kelių pasirodymų yra šiurpus faktas — tarsi į karstą būtų guldomas jaunuolis, dar nespėjęs saule pasidžiaugti. Jog ir po dvidešimties išeivijos metų teatrinė veikla neužgeso, jog kartkartėm tebekyla uždangos naujoms premjeroms — tenka tikrai stebėtis. Daugelį nuopelnų minėdami, dramos aktoriui privalome bent vieną kreditą atiduoti: už ištikimybę savo pašaukimui tokią valandą, kai nėra vilties, nėra ateities, nėra jokios giedrėjančios prošvaistės. Kiek savanorių atsirastų kopti į mirtininkų laivą, kuris neišvengiamai nuskęs artėjančio krioklio verpetuose?

Tačiau gyvybės instinktas yra toks stiprus, kad net muselė bando išrūgose kapstytis. Viena, girdėjome, besikapstydama suplakė sviestą ir juo iškopė į viršų. Taigi, ir mes ėmėm žvalgytis į visas puses: bene yra kur nors plyšys, pro kurį būtų įmanoma ištrūkti į žydrus akiračius.

Pirmasis mūsų kontaktas su platesniu visuomenės ratu buvo dailiojo žodžio plokštelės. Tačiau vien akustinis vaidybos užfiksavimas atrodė neganėtinas rezultatas.

Ir, štai, nevilties brūzgynuose ir kemsynuose nušvinta nekad nematytas kelias: platus, šviesus, saulėtas, akimis neužmatomas. Dramos aktoriui atsiveria nauja galimybė — susirišti su žiūrovu per ekraną ir gyventi jame visados, visados. Palikti savo šypseną, mostą, žvilgsnį, vertingesnę vaidybos akimirką — neištrinamai. Tiesa, amžinumas reliatyvus, bet dingstančių civilizacijų ir nugarmančių kontinentų perspektyvoje kiek amžinesnė būtų knyga, paveikslas, statula?

Toks buvo pirmas filmo pažadas ir jis mus visus paviliojo. Paviliojo ir mane.

Grynai aktorišką apsisprendimo momentą pastiprino kita paskata — žymiai visuomeniškesnė. Lietuvybės darbui nūnai knygos nepakanka: tenka ieškoti efektingesnių priemonių jaunuomenei patraukti. Sakysime, bandymas "žirginėlių" plokštele prašnekti į mažuosius atnešė stebinančių rezultatų. Gausiais vaikų laiškais, iš kurių turime sudarę puikų rinkinį (bene vertą atspausdinti!), net pirmaeilis vaikų literatūros rašytojas vargiai galėtų pasigirti.

Kadangi jaunas pilietis yra atviras visiems įspūdžiams, lietuviškam žodžiui reikia puošnesnio apdaro: jis turi bent kiek žybčioti, spindėti, raibuliuoti —

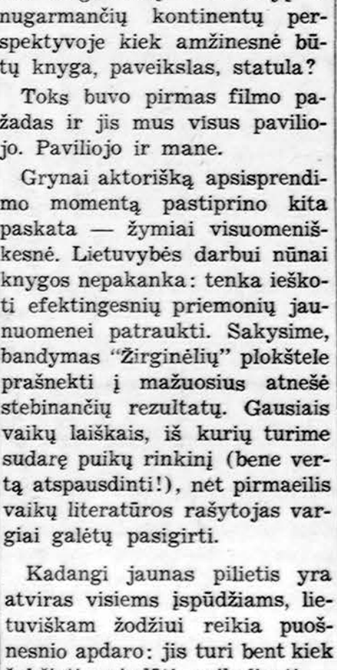

Birutė Pūkelevičiūtė
Nuotr. Algimanto Kezio, S.J.

antraip pirmas susitikimas su juo nubluks ir nuskęs svetimų žėručių jūroje.

Gi plokštelė su ekranu net negali rungtyniauti: filmo magika, tikimės, bus daug stipresnė.

Pagaliau, trečioji priežastis, pastūmėjusi mus į filmo šalį, būtų kiekvieno žmogaus širdyje glūdintis geismas: plaukti ten, kur žemė nepažįstama, siekti to, kas dar nepalytėta, ilgėtis tolimos, neapglėbiamos erdvės.

— Ką galėtumėte pasakyti apie tokio filmavimo darbo sunkumus?

— Daugelį sykių buvau iš šalies įspėta: šiukštu nekalbėti apie sunkumus! Iš anksto jautresnius skaitytojus norėčiau nuraminti — aimanuoti neketinu. Darbas baigtas, ir visi vargai nugarmėjo praeitin.

Kelios pastraipos apie filmą tėra "žuvies" įspūdžiai apie fantastišką, nepažįstamą marių dugną.

Iš vienos pusės filmas reikalauja plačios, degančios vaizduotės, iš kitos pusės — kinietiškos kantrybės ir milimetrinio tikslumo. Smulkiai apgalvota skripto ruoša galėtų prilygti inžinieriaus planui, braižant milžinišką pastatą, kur iki detalių apgalvota, išmatuota ir nužymėta.

Ateina nervingas, liepsnojantis filmavimo laikotarpis: plieskia šviesos, kamera zirzia, kaip širšė, aktoriai pudruojami, šukuojami, kiekviena scena kelioms sekundėms iškyla iki intensyvumo viršūnės.

Aktoriai dingsta iš horizonto. Lieka tik filminės žaliavos ratai, pritemdytas kambarys, žirklės, cementas ir redaktoriaus vienatvė. Fragmentas glaudžiasi prie fragmento, pamažu formuojasi filmo visuma, lyg margaspalvė mozaika.

Nors filmas, kaip ir kitos meno šakos, yra impulsyvi jausmų ir minčių išraiška, tačiau jo darbo procese techniniai dėsniai ne sykį viską apsprendžia valdoviškais įstatymais. Su jais neįmanoma apsilenkti, filmo problemų neįmanoma vien intuicija išrišti. Toji techninių darbų raizgynė kartais atrodo, tarsi džiunglės, pilnos nematytų žvėrių, tykojančių pro kiekvieną medį.

(Nukelta į 2 psl.)

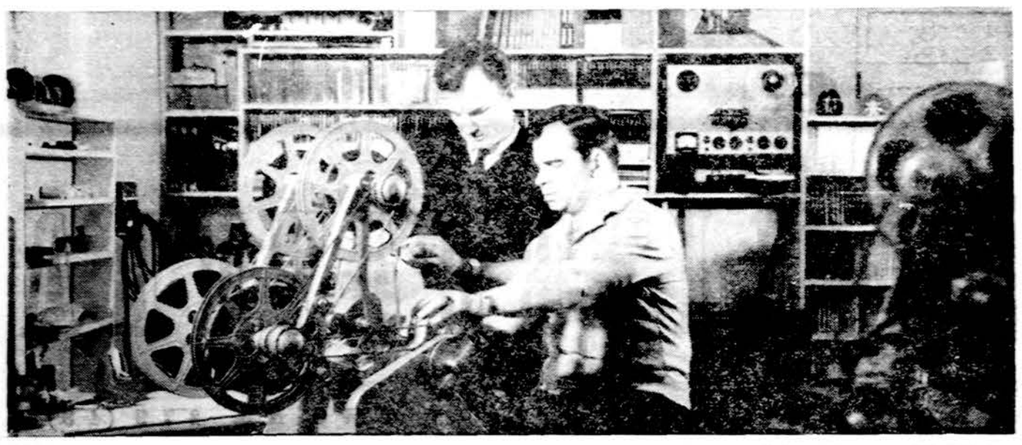

"Aukso žąsies" sinkronizatoriai Alg. Žemaitaitis ir P. Jasiukonis filmo paruošimo darbymečiu.

Pokalbis su Birute Pūkelevičiūte

(Atkelta iš 1 psl.)

Vienok filmas esmėje nėra techninių problemų narpliojimas. Tai meno šaka "par excellence" su savo meniniais reikalavimais. Visa bėda, kad norint pakliūti į kūrybinę filmo glūdumą, susitikimas su tigrais ir krokodilais bus neišvengiamas.

Tiktai tada atsivers septynių stebuklų platumos: tokios neišmatuojamos, kad, net iš tolo jas pamačius, raibsta akys ir sąla širdis.

— Esate literatūros, teatro ir filmo žmogus. Įdomu, kaip visa tai suderinate savo kūrybiniuos užmojuos?

— Su literatūra mano santykiai nepašlijo. Ji labai kantraus būdo ir leidžia man keliauti periferijom, laukdama ten toli, kur "žiba žiburėlis"... Net pirštu nepagrūmoja. Gal todėl, kad kiekviena patirtis išeina į naudą močiutei — literatūrai. Ji labai sena ir išmintinga: svetimuose soduose raškyti vaisiai taipogi sukrinta jos pintinėn. Literatūra yra tarsi šalis, kurioje leidžiama turėti dvi pilietybes.

Teatras žymiai pavydesnis. Jis reikalauja aiškiai apsispręsti, klausimą statydamas ant aštrios briaunos: aš ar filmas? Ką galėčiau jam atsakyti, sutikusi pakeliui tokį patrauklų varžovą?

— Ką manytumėte apie lietuviško filmo ateitį?

— Nors "Aukso žąsies" žygis mus visais atžvilgiais nualino, darbą baigiame galutinai filmui įtikėję: jis bus toji nauja, kibirkščiuojanti išeivijos jėga.

Kiek man žinoma, šiuo metu jau kelios kameros yra pasiruošusios naujiems lietuviškiems filmams. Manyčiau, kad "Aukso žąsies" finansinė pražūtis neabejotinai tuos planus kuriam laikui pristabdytų, lygiai, kaip bent vidutiniška sekmė — pakeltų nuotaikas ir sustiprintų pasiryžimo dvasią.

Mes, deja, artimoje ateityje naujo filmo planuoti negalim. Esam giliai paskendę skolose ir mūsų rankos supančiotos.

Tačiau, jeigu man ir nebūtų lemta į filmo pasaulį sugrįžti, aš visados apie jį svajosiu.

— Ar prašėte kur nors šiam filminiam reikalui paramos?

— Ne. Jokių durų neklabenome, prašydami skatiko. Toks buvo pradinis mūsų nusistatymas, kurį, ačiū Dievui, pavyko išlaikyti. Todėl parama, kuri neraginama atplaukė, mums yra dvigubai brangesnė. Išprašyta pašalpa, išmaldauta auka — gali tapti slegiančiu įsipareigojimu ataskaitai ir ne sykį palieka kartėlio abiems pusėms. Su džiaugsmu galime šiandien tarti, kad negausius savo rėmėjus minime, ne prievolės verčiami, bet su bičiulystės jausmu: ne kaip išmaldos teikėjus, bet kaip savo draugus, kurie sunkioj valandoj atskubėjo mums pagelbėti ir suteikė nejkainojamą moralinį pastiprinimą.

Artėjant premjerai, neketiname ir lietuviškosios Chicagos prievartauti, kraštutinėm priemonėm stumdami ją prie teatro durų. Labai visus kviečiame ir labai visų laukiame. Tačiau laukiame ne pasiaukojimo duoklės, bet malonaus svečių atsilankymo. Laukiame Chicagos giedros, nušvitusios, ją kviečiame mūsų pastogėj paviešėti ir drauge su mumis pasidžiaugti: kad išeivijoje gimė pirmas lietuviškas filmas.

Juoba, kad filmo bilietai nėra brangūs. Kiekviename padoresniame kino teatre kaina būtų panaši. Nors už "Aukso žąsies" gamybos kaštus būtų įmanoma pastatyti apie dvidešimt gerai įformintų dramos spektaklių ir įrašyti apie septyniolika prabangiai išleistų plokštelių, nesikėsiname Chicagos finansine prasme nualinti. Brangesnė tėra premjera. Betgi tai — neeilinė šventė, ir mes tikimės, kad visoje Chicagoje atsiras keli šimtai žiūrovų, kurie, per daug neslegiami materialinių rūpesčių, nejaus didelio nuostolio, paskyrę penketą dolerių lietuviško filmo premjerinei iškilmei.

Norėdami premjeros veidus ir vaizdus pasilikti atminimui, ketiname šventėj dalyvaujančius aktorius, svečius, spaudos ir visuomenės atstovus užfiksuoti filmo juostoje. Šie Chicagos premjeros fragmentai turėtų ateityje keliauti su "Aukso žąsies" filmu į kitas kolonijas, kaip dokumentinis priedas.

Tiems svečiams, kurie pasirinks sekmadienį, valandų įvairumas leis tinkamai tą dieną susitvarkyti. Ankstyvieji vaidinimai bus patogūs šeimoms su vaikais, eventualiai ten pat net papietaujant. McCormick Place turi ne tik prašmatnų restoraną, bet ir labai prieinamų kainų užkandinę. Jaunam žiūrovui bus įdomus ir miniatiūrinis aerodromas čia pat, saloj, už stiklinių salės langų. Plati erdvė, galimybė pasidėti žieminius rūbus, suteiks laisvės draugų ir pažįstamų tarpe ilgiau pasižmonėti.

Jaunoms poroms, neturinčioms šeimos rūpesčių, vėlyvasis vaidinimas galėtų tapti malonia sekmadienio vakaro išvyka į vieną gražiausių Chicagos vietų: juk ne sykį taurelė gurkšnojama, ne sykį linksminamasi mažiau šaunioje aplinkoje.

Taigi, Chicagos savo vargais negraudinsime, į lietuvišką sąžinę prikišamai neapeliuosime ir negąsdinsime tuo, kas įvyktų, jeigu pirmas lietuviškas filmas žiūrovų dėmesio nepatrauktų... Skėriai miesto neužplūstų, kosminė nelaimė žemės nenušluotų: gyvenimas plauktų, kaip plaukęs. Mums tiktai būtų be galo gaila, kad nesugebėjome Chicagos pavilioti vienkartiniam įvykiui.

Post scriptum

Gale norėčiau bent trumpai padėkoti visiems filmo aktoriams ir talkininkams, svajonę pavertusiems tikrove. Ypatinga mūsų padėka priklauso "Litu Filmui": P. Jasiukoniui, Alg. Žemaitaičiui ir D. Jasiukonienei. Be jų pagalbos "Aukso žąsis" nebūtų išvydusi ekrano šviesos. Su pasididžiavimu puošiame "Darnos" kreditus "Litu Filmo" ženklu: tebūna tatai simboliu kolegiškos vienybės, kuri kada nors ateityje gal suves visus lietuviško filmo entuziastus bendram darbui.

a. b.

TRAGIŠKA PROZINĖ POEMA

(Atkelta iš 1 psl.)

O labiausiai tą didįjį nužmoginimą vykusį ne vien tarp žmonių, bet tarp žmogaus ir jį supančių daiktų: nustebusių medžių ir žolių, ir gėlių, ir karvių, ir paukščių. Visi jie žiūri su nuostaba, negalėdami suprasti, kaip Dievo Paveikslas taip lengvabūdiškai išmetė iš savęs dievystės kibirkštį. Visur Baronas regi ir girdi gyvenimo išniekintą, kilnumą ir vertybes sumindžiotas. "Viršžmogių" vokiečių rasė grobė ir dusino kraštą po krašto:

"Į ūkį atvažiuoja dar daugiau vokiškų sunkvežimių, ir į juos kraunama viskas, kas tik įmanoma išvežti. Vokiečiai grobsto galvijus iš laukų ir kemša avis bei kiaules į sunkvežimius. Iš klėties jie išvelka drobės rietimus. Baltosios lietuviškųjų dainų drobės, išbaltintos ryto rasos ir saulės spindulių. Veimas žino, ką prūsai veiks su ta lyriška drobe".

Arba vėl: "Prieš akis atsiveria sodyba, mūsų pačių rankomis vakar apnuoginta. Ji panaši į nupeštą vištą, kuri mielai pranyktų ore iš gėdos. Dvidešimto amžiaus žmogus atbulas lekia šuoliais atgal į viduramžius. Pora išlikusių ąžuolų dar labiau paryškina tą apgailėtiną vaizdą".

Karas turi "du kankintojus: darbą ir bereikšmingumą", ir Baronas aiškiai pabrėžia, kad paskutinysis iš jų yra didesnė blogybė. Viskas yra taip begėdiška ir beprasmiška, jog paukščiai ir arkliai, ir vištos stovi ir stebisi ir tikriausiai sako patys sau, kad jie niekuomet nenorėtų pasikeisti vietomis su tuo nelaimingu tvariniu, į kurį tiek ilgai buvo žiūrėję su pagarba. "Mes keikiame vienas kitą, kad negirdėtume savo paties verksmo". Beveik visa, kas buvo šventa, liko iškreipta ir sudraskyta. "Sakoma, kad tik karstas gali ištiesti kuprių, bet tiesus žmogus turi pakankamai progų tapti kuprotu, iki ateina laikas guli į kapą".

Ko tada tenka kareiviui tikėtis? Ko gali tikėtis belaisvis? "Kas yra laimė? Kelių milijonų dolerių palikimas, gražios merginos sutikimas tapti tavo žmona, puikus namas su automobiliu garaže? Laimė yra miegas utėlėmis knibždančiuose šiaudiuose, kai kiti velka kirkas bei kastuvus ir laukia, kada paklydusi kulka pataikys negirdėta ir nelaukta. Tai yra laimė".

Tačiau net į apkasus, net į šlykščiuosius šiaudų migius kartais padvelkia švelnus vėjelis, nešdamas grožį ir meilę. Šis vėjelis įgauna įvairias formas. Viena jų, dr. Marija, dvidešimt vienerių metų vokietė gydytoja, turinti su hitlerizmu ne daugiau bendro kaip šv. Pranciškus su driežu. Ji turi "gražų veidą ir pirštus, sutvertus saldainiams dėlioti". Galimas dalykas, kad pasakotojas daugiau ilgisi viso to, ką ji atstovauja, negu jos pačios... tačiau jis jos taip pat trokšta ir tiki, jog ji panašiai jaučia... tyliai jiedu augina nematomą meilės sodą, toli nuo viso šito biauraus pasaulio... bet visa triuškinančios istorijos kojos sunaikina tą sodą, pridėdamos dar vieną skausmą ir gailestį prie visos tos neišmatuojamos beprasmybės.

"Footbridges and Abysses" yra didinga prozinė poema ne vien apie skaudžią bei garbingą Lietuvos istorijos dalį, bet liečianti visą epochą žmonijos istorijoje. Tai yra tragiška prozinė poema, bet ji kartu nuskaidrina ir išaukština ir ji yra labai svarbus įnašas į nesenstančią žmonijos literatūrą.

Vertė **D. B.**

—o—

Tačiau kiek būtis yra už visų būtybių, būties žodis reiškia nebe apskritai būtį, o tiesiog Būtį — absoliutinę būtį kaip visos patirtinės tikrovės galutinį pagrindą. Kreiptis į būtį iš tiesų lygu kreiptis į Dievą.

Iš J. Girniaus "Žmogus be Dievo"

STASĮ BARĄ PALYDINT

(Atkelta iš 1 psl.)

manim paruošė mano pirmosios plokštelės repertuarą.

— Turiningoje tenoro karjeroje kurie koncertai ir rečitaliai bei kitokie pasirodymai lieka Jums pačiais reikšmingiausiais?

— Vienintelis ir paskutinis pasirodymas Lietuvoje su jėzuitų bažnyčios choru religiniam koncerte, kur atlikau "Agnus Dei"; dviem atvejais gastrolės Anglijoje; 1961 m. išvyka į Pietų Ameriką; "Chicago Tribune" festivalio laimėjimas 1958 m.; koncertas su Lily Pons; pasirodymai aštuoniose Chicagos Lietuvių operos premjerose — tai graži mozaika, į kurią žiūriu su susijaudinimu ir malonumu.

— Ar pramatote kokį tenorą, kuris galėtų jus pavaduoti?

— Pavaduotojų man dar nereikia. Tačiau su liūdesiu reikia konstatuoti, kad bent išeivijoje šiuo metu tenorų nėra.

— O kaip su tenorais Lietuvoje?

— Lietuvoje reiškiasi mano bičiulis, su kuriuo pradėjau mokytis dainavimo pas Joną Būtėną, Valentinas Adamkavičius. Taip pat teko patirti, kad šiuo metu Milane, Italijoje, studijuoja iš Lietuvos atsiųstas lyrinis tenoras V. Noreika. Man jo, kaip dainininko, dar nebuvo progos išgirsti.

— Kaip žiūrėtumėte į tai, jei atsiradus progai, būtų galima padainuoti okup. Lietuvos žmonėms? Ar esat turėjęs tam pasiūlymų ir kaip žiūrėtumėt į tokį reikalą principiniai?

— Neabejoju, kad kiekvienas lietuvis dainininkas trokštų padainuoti Vilniuje ar Kaune, jaučiant po kojų lietuvišką žemę ir klausant jo broliams lietuviams. Kvietimų buvo, jų atsiranda ir dabar. Bet... Manyčiau, kad reiktų dar giliau susipažinti ir pastudijuoti tų kultūrinių išvykų naudingumą jiems krašte ir mums čia. Lietuvis su lietuviu visada rastų bendrą kalbą, bet kas nori kalbėtis su okupantu ar jo įgaliotiniais...

Pokalbiui pasiekus intriguojantį tašką, lyg tyčia, Chicagos O'Hare aerodrome prie keleivių tako prisiartino lėktuvas. Stasys Baras atsisveikino su savo šeima ir jį išlydėjusiais draugais, o kartu nutrūko ir šis mūsų pokalbis. Šiandien jis jau Vokietijoje. Stuttgarte. Jei viskas gerai seksis, į mūsų namus po mėnesio kito atkeliaus visų mylimo tenoro pirmoji plokštelė.

Vl. Ramojus

Upelio sruvenimas... **Nuotrauka A. Kezio, SJ**

Iš gruodžio 11-18 d. atidaromos parodos Jaunimo centre, Chicagoje

J. Bagdonas — Kompozicija (Nuotr. B. Kerbelienės)

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3941 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6 - 8 val. vak. Šeštadieniais 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, res. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2424 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-6, treč. ir šešt. tik susitarus

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LLIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6-8 val. vak. Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 4 iki 9 v. v.; šešt. 11 iki 4 val. popiet; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000. rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12—4 p. p., 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 poipet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5—8 antrad., penkt. 1—4
Priimineja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v. šešt 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad. antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v
Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 val p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-8296.
Res. tel. WA 5-3099.
Valandos: 10—12 r. ir 7—8 v. vak., šešt. 10—12 v. ryte.
Kitas ofisas: 4644 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2—5 p. pietų kasdien. Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priimineja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8
Tik svarbiais atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

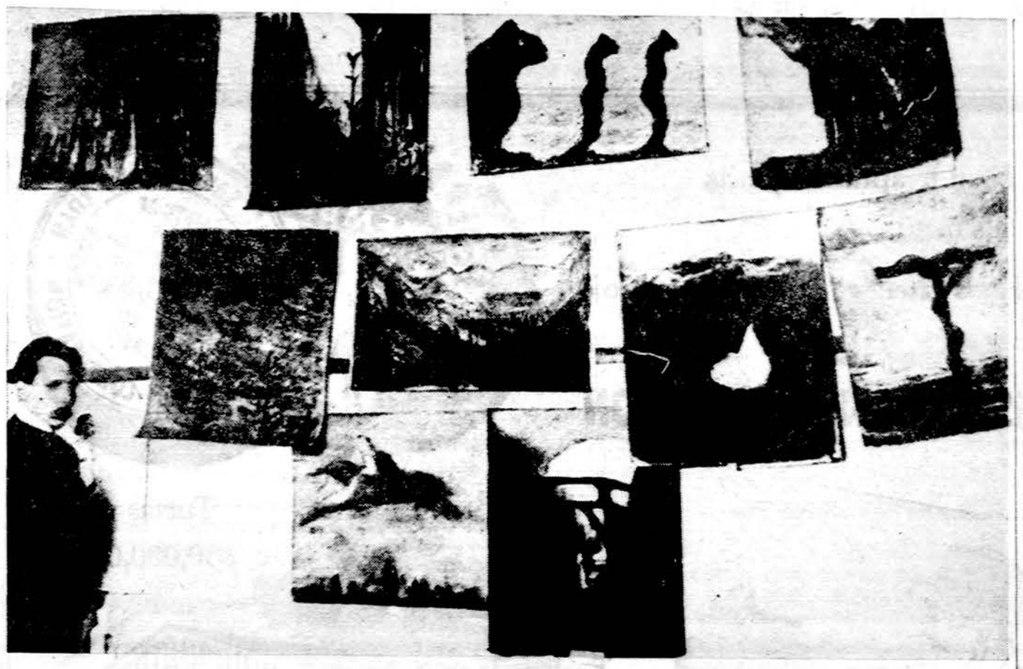

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis savo studijoje, Varšuvoje, 1904 metais

MIKALOJAUS K. ČIURLIONIO TRAGEDIJA

J. DAINAUSKAS

Apie daugelį M. K. Čiurlionio meno kūrinių, ypač vėlesnių, galima pasakyti, kad jo paveikslai buvo tapyti muzikos melodijomis, gi jo muzikiniai veikalai komponuoti peizažų vaizdais. Jam tai buvo vienos ir tos pačios kūrybinės minties dvi neatskiriamos, stipriai susipynusios formos, išplaukiančios iš jo vidinio poreikio melodijomis ir spalvomis išreikšti savo išgyvenimus. Čia jis buvo jau pasaulinio masto originalus kūrėjas. Kito tokio menininko mūsų laikų meno istorija nežino. Kūryba buvo viso M. K. Čiurlionio gyvenimo tikslas ir prasmė. Bet ji buvo ir jo lemties tragedija.

Žmogus prieš kosmosą

Formos atžvilgiu M. K. Čiurlionio kūriniai yra ištisa rapsodija, jungianti savyje tapybos, muzikos ir poezijos pradus. Joje Lietuvos pasakų motyvai pinasi su gamtos jėgų tragizmu, visatos prasmės ieškojimu ir pastangomis suprasti visatos Kūrėjo esmę. Visur M. K. Čiurlionio kūryboje realistiniai vaizdai neatskiriamai pinasi su ne šio pasaulio fantastika. Daugelyje savo kūrinių jis yra gamtos jėgų dinamikos, jų kūrybingumo ir jų grėsmingumo vaizduotojas, mistiškai tikintis į stichijos pasireiškimų logiką. Laikui bėgant, jo kūriniuose, vieton realių gamtos vaizdų, vis dažniau pasireiškia fantastiški peizažai. Savo mintims pavaizduoti jis vis dažniau naudoja simboliką. Jo sielos gelmės prasiveržia į grynos fantazijos sferas. Jo kūrybinė vaizduotė vis labiau tolsta nuo realybės, perkeldama jį į kažkokius svetimus, nepažįstamus pasaulius, arba, tikriau sakant, į kosmosą, kur žmogus yra tik dulkė prieš galingas, baisias ir viską be gailesčio naikinančias gamtos jėgas. Greta to, kūrinių simbolizmas vis daugiau pradeda pintis su mistika. Neabejotinai, tie kūriniai tiksliai vaizdavo jo vidinius pergyvenimus, jo blaškymąsi. Ieškojimas savo kūrybos esmės, klaidžiojant žmogaus proto pajėgumo pakraščiais, buvo kitas jo kūrybos tragiškas bruožas.

Svajonių ir planų nerealumas

Apie tą vidinį menininko blaškymąsi liudija veik visi ryškieji jo paveikslai, daugumoje persunkti gyvenimo filosofijos vaizdais, bandymais siekti pačių žmogaus sielos gelmių. Savitą ribos tarp realybės ir fantazijos supratimą jis vaizduoja paveiksle "Tyla", kur kalnagūbrio papėdėje pakrantės švieselės, atsispindėdamos užmigusiame vandens paviršiuje, primena pabaisą, budriai stebinčią pasaulį. Ta kryptimi dar toliau ciklas "Pasaulio sutvėrimas", kur visa gamta sukasi fantazijos kaleidoskope. Paslaptingas Visatos valdovas " Rex" jau yra už realybių ribos. Simbolizmo ir mistikos pilnas yra ir Čiurlionio autoportretas "Viltis (Tiesa)", vaizduojanti dailininko svajonių, minčių, planų nerealumą, kurie, kaip tie angelėliai ar drugeliai, nusvilusiais sparnais, krenta žemyn, o pats Čiurlionis liūdnomis akimis žiūri į šią spragsinčią liepsną.

"Gyvenimas... O! gyvenimas... kurgi jisai, parodyk? — klausė jis viename laiške dar 1902 metais savo draugo muziko E. Moravskio. — Ko jis vertas! Gražiausios idėjos truputį paskambės ore, žmonės pasiklausys, pagirs, net atmintinai šmoks, o kiauliškas gyvenimas velkasi savo tvarka". Tragiškai skamba ir tie žodžiai ypač pas M. K. Čiurlionį, kuris visą savo gyvenimą stengėsi matyti kiekviename žmoguje tik kilnumą ir humaniškumą.

Didingai atrodo paveikslas "Auka". Iš apačios iškyla milžiniškos uolos, virš kurių sklinda žvaigždėtas dangus. Į kalną veda aukšti laiptai, kurių viršuje angelas priima žmonių aukas. Nuo žemės driekiasi dveji dūmai: balti, tai skaidri, grynos širdies auka, kuri prasimuša per žemės atmosferą ir pasiekia Aukščiausiąjį; — gi juodoji, — Kaino auka, blaškosi ir grįžta žemėn, it pabrėždama, kad blogis visuomet liks blogiu. Pats tas paveikslas visiems gana "aiškiai" suprantamas, tačiau jo turinio tikslus aprašymas yra beveik neįmanomas. Paveikslą reikia matyti.

Ne mažiau prasmingas yra ir trijų paveikslų ciklas "Jūros sonata", kurios "Finale" matome milžinišką, žalsvą, įšėlusią jūros bangą, savo ketera beužpilančią jos apačioje plūduriuojančius smulkius laivelius, silpnas žemiškas būtybes. Tai prasminga gyvenimo alegorija, dvelkianti irgi gilia tragika, kurioje driekiasi ir M. K. Čiurlionio gyvenimo trumpi keliai: dailininkas M. K. Čiurlionis kūrė vos penkerius metus. Jis mirė tik 35 metus beturėdamas, po nuolatinės kovos su kasdieninio gyvenimo nepritekliais ir skurdu.

Angažavimasis už savo tautą, nerandant atliepimo

Dar lankydamas meno akademiją Varšuvoje, M. K. Čiurlionis pradeda vis labiau sustoti prie savo gimtojo krašto vizijų.

M. K. Čiurlionis

Pasaka (triptiko II dalis)

Jo svajose vis dažniau iškyla kone tikras Lietuvos mesianizmas, josios praeities ir net ateities didingumas. Pakartotinai Čiurlionis grįžta prie Lietuvos simbolio — Vyties. Ryškiausiai tokias savo vizijas M. K. Čiurlionis reiškia paveikslu "Vyties preliudas", kuris rusų okupuotoje dabarties Lietuvoje vadinamas "Miesto preliudu", gi Vytis — "Baltu raiteliu". Tame paveiksle Vytis skrieja virš Lietuvos praeities griuvėsių, kardo mostu prikeldamas tą praeitį iš istorijos miego ir atkurdamas Vilniaus panoramos bokštų puikumą. Toji Lietuvos simbolio apoteozė pas M. K. Čiurlionį neabejotinai rišosi su Lietuvos tautiniu ir kultūriniu atbudimu, su spaudos atgavimu ir Didžiuoju Vilniaus seimu. Tautiniai dailininkas ir muzikas tada buvo jau aiškiai apsisprendęs ir nuolat akcentavo, kad "visus savo buvusius ir būsimus darbus skiria Lietuvai". Atsisakęs svetimųjų tarpe jam siūlytų gerų tarnybų, grįžo į Lietuvą kurti ir prisidėti prie lietuviškos kultūros kėlimo. Jis ten ruošė parodas, muzikos konkursus, rašė spaudoje. Tačiau anuo metu Čiurlionio užsimojimai dar buvo mažai suprantami masėms. M. K. Čiurlionis labai pergyveno žmonių nesidomėjimą menu, nors ir guodėsi, kad būsimos kartos tikrai bus kitokios.

1906 m. grįžęs Lietuvon, jis bandė verstis muzikos pamokomis. Bet kasdieniniame gyvenime M. K. Čiurlionis buvo labai nepraktiškas. Jis dažnai ne tik neimdavo už pamokas, bet ir iš savo kuklių išteklių padėdavo kitiems, o gyventi gi iš ko nors reikėjo! 1908 m. jis persikėlė į Petrapilį, bet ir ten jam teko tik skursti. 1909 m. Čiurlionis rašė seseriai: "Ir būtų viskas gerai, jei gaučiau kokį nors darbą, o šiaip tai liūdna. Bet tai niekis..." Kūrybinį darbą dirbo, kaip pats rašė, "po 24—25 val. į parą". Tų pat metų pabaigoje persidirbęs, sunkiai susirgo. Draugų rūpesčiu sekančiais metais buvo išvežtas sanatorijon. Ten, nors ir pamažu, buvo pradėjęs sveikti. Deja, 1911 m. balandžio mėn., persišaldęs, mirė plaučių uždegimu.

Nuo šio mūsų tautos genijaus gimimo šiemet suėjo 90 metų. Sukaktis plačiai minima spaudoj ir akademiniais minėjimais. Chicagoje platus ir iškilmingas minėjimas - koncertas įvyks Jaunimo centre gruodžio 11 d.

Ramon Perez de Ayala

GYVENIMAS TAI SAPNAS

Tėve mūsų, kuris esi danguje!
Mano sūnau, kuris esi ant mano rankų!
Mano žmona, kuri esi šalia manęs
ir įsisunkusi mano kaulų smegenyse, ir esi
siela ir kūnas, tu ir aš, o šitam vaike abudu!
O Mini, mūsų sūnau!
Mūsų dangiškasis Tėve!
Tėve! Tėve! Kur einame?
O Gvenime! O Gyvenime! Naktis
yra juoda, neaprėpiama
skylė.
Juda traukinys, pasimetęs
tamsybėse, bėgdamas.
O Gyvenime! O gyvenime! Tu bėgi,
nežinodamas kur keliauji!
Aklas, tu skubi į tolį,
kiekvieną kartą vis toliau.
Neįtari, kad tavo kelias nutiestas,
ir kad Dievas buvo tas inžinierius.
Tėve mūsų, kuris esi danguje!
O begalinės žvaigždės!
Ar svarbu, kad gyvenate tūkstantmečius,
jeigu mirštate kaip žmonės;
kaip kad aš, kaip Herminija,
kaip Minis? Mano sūnau, šviesuly!
Tėve mūsų, kuris esi danguje!
Mano sūnau, rymąs ant mano krūtinės,
lengvoji puta, gimstančioji vilnis
gyvenimo amžinosios upės bėgyje!
Gyvybė... Ak, gyvybė!
Tau ją daviau, kaip kad man buvo suteikta.
Kur einame? Iš kur ateiname?
Baisus triukšmas pripildo Visatos tylą;
gyvenimo sriauto dundėjimo
neišmatuojamoje tuštumoje aidas...
Tėve! Tėve! Aš bijau.
Aš bijau.
Mano sūnau, kuris esi ant mano rankų,
nejančiamas ugnies liežuvis,
gležna gyvybės ugnelė,
silpnas alsavimas,
vienas atodūsis galėtų tave užgesinti.
Dangiškasis Tėve, išlaikyk jį
sveiką sielą,
sveiką kūnu.
Nes jei nebus stiprus,
lyg kad nebūtų geras...
Mano Dieve, išlaikyk man jį!
Gyvent reiškia kentėti.
Nemokša veda į dorą,
skausmas išsilieja į džiaugsmą.
Biauris stumia į grožį.
Ar svarbu "iš kur" ir "kur",
jeigu žmogus niekad negalės patirti?
Kodėl ir kam, ar svarbu?
Vien tik tu, Tėve, žinai tą paslaptį.
Iš tavęs ima pradžią gyvybė,
kaip vanduo iš versmės;
gyvybės gausa, kuri teka
verkdama ir besijuokdama.
Dieviškoji gyvybės dovana!
Gyventi. Gyventi. Didžiausias džiaugsmas.
Gyvenimas, koks malonumas!
Gyvenimas, kokia kančia!
Džiaugtis!... Kentėti... Gyventi.
Malonumai ir skausmai praeina.
Visa prabėga ir išsisklaido.
Gyventi. Sapnuoti. Gyvenimas tai sapnas.
Mirtingi žmonės, mes nesapnuojame.
Mes patys esame sapnas.
Pasaulis yra Dievo sapnas.
Meilės sapnas. Aukščiausia paslaptis.
Mano sūnau, kuris esi ant mano rankų!
Mano žmona, įsisunkusi į mano kaulų
smegenis!
Tėve mūsų, kuris esi danguje!

Išvertė P. Gaučys

Ramon Perez de Ayala, neseniai miręs ispanų rašytojas, poetas ir kritikas, plačiam pasauly labiausiai išgarsėjęs savo romanais bei novelėmis, kuriuose stengiasi parodyti prieštaringus daiktų aspektus ir skirtingus tiesos veidus. Kaip poetas, išsisakė trijose lyrikos knygose: Tako ramybė, Nesuskaitomas takas ir Vaikščiojąs takas. Pirmoji yra žemės poema, antroji — jūros poema, tačiau jūros ne kaip tikrovės, ne tokios, kokią suvokia mūsų jausmai, o kaip atnaujinto ir pilnutinio gyvenimo, kaip poetas ją suvokia ir aiškina. Jų vidury stovi "Vaikščiojąs takas" — kaip bėganti upė, jungianti abu pirmuosius.

P. G.

LIGONINĖ

Domingos Monteiro

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Tada prasidėjo naktis. Kurį laiką buvo girdimas neaiškus balsų šnabždesys nuo lovos į lovą. Budėtojas šnypštelėjo "š", ir visa nutilo. Įsiviešpatavo tyla, pertraukiama rimtų ligonių sunkaus alsavimo ir monotoniško lietaus kritimo nuo atbrailų. Buvo girdimas miesto ūžimas, sienų prislopinamas, tartum tolimos jūros potvynis. Daugiau nieko... naktis... žmonės... skausmas...

Staiga salės gale suriko vienas ligonis. Ir, nelyginant nematoma lazdelė būtų dirigavusi velnišką orkestrą, prapliupo neįsivaizduojamas garsų choras. Visa salė pradėjo spiaudyti, kosėti, vemti ir aimanuoti. Budįs slaugas atsistojo ir, eidamas nuo lovos prie lovos, ramino, mėgindamas savo gabiom rankom apramdyti skausmą. Atrodė, kad visos fizinės bėdos, dienos metu iškentėtos su raminančia pagalba šviesos, vilties ir drovumo, dabar vėl iškilo, ir užtvanka sugriuvo, ir pro ją bėga juodąs, limpąs vanduo. Kai kurie karščiuoją ligoniai kliedėjo, ir buvo girdimi šauksmai, aimanos ir keiksmai. Piktoji dvasia įsigyveno tuose kenčiančiuose kūnuose, draskė raumenis, laužė kaulus ir tampė nervus ligi beprotybės ribų.

Kartais ūmai visa nutildavo, ir vien tebuvo girdimas, kaip esti girdimas bažnyčioje po bendros tikinčiųjų maldos atskiras ir rimtas kunigo balsas, ligonio gargaliuojąs alsavimas. Tada salė laukė. Neramus laukimas, religinė išgąstis įsiviešpataudavo ligoniuose. Jie jausdavosi stovį ant baisios ir neišmatuojamos bedugnės kranto.

Kažkas turėjo įvykti, kažkas, ko Faustas Salema iš pradžių negalėjo suvokti. Staiga kažkoks katinas pradėjo ilgai ir šiurpulingai kniaukti.

— Ar tamsta girdėjai? — jį paklausė Numeris 13, gretimos lovos ligonis.

— Girdėjau... Tai katinas... Na, ir kas?

— Kas? Ai, prakeiktasis! Jis ją jaučia ore. Apstulbimas ten lauks per visą naktį. Klausyk! Nagais drasko duris... Ar negirdi?

— Ne, negirdžiu.

— Tai todėl, kad ji jau viduje. Tamsta jos nepažįsti.

— Jos? Ko?

— Ne, nepažįsti. O aš ją gerai pažįstu, nes ji jau aštuoniolika mėnesių kaip sukaliojasi aplink mane. Bet aš ją užburiu. Aš jos bijau, nes būtų nuodėmė jos nebijoti... vien tik todėl, kad būtų nuodėmė.

Viešpatavo beveik absoliuti tyla. Ligonio alsavimas darėsi beveik nebegirdimas. Paskui nuaidėjo aimana, liūdnas riktelėjimas, neaiškus žodžių šnabždesys.

— Girdi? Girdi? — pakartojo Nr. 13.

Faustas Salema automatiškai atsakė:

— Taip, dabar girdžiu. Dabar girdžiu.

— Jau ji sukaliojasi aplink jį. O jis, vargšas, jau nebeturi jėgų jai besipriešinti. Jis paliks kaip paukštelis. Garbė Dievui, jeigu taip būtų su manim... Jeigu gi įvyktų panašiai, kaip su kai kuriais... Tai baisu! Jie kovoja, priešinasi, draskosi... Ar tamsta niekad nesi matęs gimdančią moterį?

— Ne, niekad nemačiau. Kodėl?

— Kodėl? Niekad nematei nei gimstančio, nei mirštančio... Tad, ką gi tamsta, galiausiai, esi gyvenime matęs?

— Viską.

— Aš nesijuokiu todėl, kad tai būtų nuodėmė... Tamsta nieko nematei. Niekad nematei mirštančio žmogaus, niekad nematei gimdančios moters. Tuo gi tarpu kai kuriems mirimas yra toks pat, tik atbulai atkreiptas. Tie patys skausmai, ir netgi tas pats nežinojimas, kur žmogus eina. Atrodo, lyg kad mūsų motina antru kartu mus priimtų į savo įsčias, tačiau su tuo skirtumu, kad šį kartą kenčiame tik mes. Tamsta supratai?

— Nelabai.

— Tamsta turi įsisąmoninti įvykius taip gerai, kad galėtum suprasti vieno kurio rimtumą. Žiūrėk, aš nesijuokiu tik todėl, kad nenoriu tamstos įžeisti...

— Gal tamsta esi teisus. Gal...

— Be abejo, esu. O dabar, girdi?

Koridoriuje aidėjo garsūs, skubūs žingsniai ir neaiškus pokalbis. Slaugas, kuris buvo išėjęs, sugrįžo, lydimas vyro baltoje palaidinėje ir apsiaustalu ant pečių.

— Kas jis?

— Budintis gydytojas. Žiūrėk, kai aš matau taip juos einant, nesijuokiu tik todėl, kad jie mum geri ir daro, ką gali... Tačiau, kai jie ateina po jos, tik veltui gaišina laiką. Jeigu ateina anksčiau, dar yra viltis. Jie ištisas valandas kovoja ir kartais šį tą laimi.

Gydytojas, pasilenkęs prie ligonio, klausėsi jo širdies plakimo. Paskui suleido jam švirkštą ir išsitiesęs stovėjo, lyg laukdamas. Faustas Salema jautė, kad visa salė buvo įbedusi akis į tą vyrą. Ir jis pats, pasidavęs bendrai visų nuotaikai, sekė tą nematomą ir baisią kovą.

Staiga Nr. 13 jį paklausė:

— Tamsta moki melstis?

— Ne. Kodėl?

— Visad gerai... tam tikrais atvejais. Pavyzdžiui, dabar aš meldžiaus už šį nelaimingąjį. Niekas tikrai nežino, kas slepiasi už mūro... Aš turėjau draugą, kuris buvo netikintis, tačiau kiekvienais metais Velykų sekmadienį eidavo į bažnyčią. Kartą aš jį paklausiau, ko jis ten eina. "Matai, — jis atsakė, — kartais žmogus tiki, kad gali būti Dievas"...

Numeris 13 kalbėjo tyliai, tačiau balsas, aidįs iš tamsumos ir iš to gulinčio kūno, atrodė esąs dvasinė emanacija ekstazėje esančios būtybės, o ne žmogaus balsas. Nelauktai įsižiebė šviesa.

— Taip. Visa baigėsi. Dabar jam tetrūksta tik paso.

Ramiai gydytojas perėjo per visą apšviestą salę ir atsisėdo už stalelio, stovėjusio gale, rašyti. Ligoniai vėl ėmė kosėti bei aimanuoti. Faustas Salema nedrįso prabilti. Jis tarėsi peržengęs pro slaptas duris, už kurių pamatė nežinomą vaizdą. Žmonės ir daiktai pasirodė skirtingi nuo tų, kokie jie buvo iki tol. Suėjus į sąlytį su kitu pasauliu, užuot įsibaiminimo, jį užplūdo milžiniška ramybė, neišaiškinamas tikrumas. Daiktai jam pasirodė mažiau priešiški, o žmonės labiau verti meilės. Tačiau, kodėl gydytojas atsisėdo rašyti, kodėl?

Numeris 13, lyg kad girdėdamas jo mintis, tęsė:

— Kodėl? Tamsta klausi kodėl? Jie yra tokios rūšies padarai. Jie negali leisti kam nors išeiti, nepažymėję išėjimo priežasties. Lyg kad anapus kas domėtųsi tuo, ką jie sako!.. Žmogus, numiręs be mirties liudijimo, jiems nėra miręs. Pasikliovimas savimi, tuštybė! Tai panašus į tą, kuris deda antspaudą ant laiško, parašyto kito asmens, nežinodamas jo turinio. Tesižinai su savo prasimanymais! Ar netiesa?

— Nesu tikras gerai supratęs tamstos mintį...

— Ir vis dėlto tamsta neatrodai esąs kvailys. Jeigu neklystu, tamsta nori miego, o aš neleidžiu sveikam miegoti. Atleisk... tačiau mes visad tam turime daug laiko.

— Ne, nenoriu miegoti.

— Aš pats, kai užmiegu, visad vėliau pykstu ant savęs. Man atrodo, kad save apvagiu. Tiek daug dalykų galima pamatyti... pajusti... Be to, gyvenimas toks trumpas.

— Tamsta manai?

— Be abejo. Pasakyk man vieną dalyką: ar tamsta buvai turtingas?

— Buvau.

— Iš tų turčių, kurie turi nuosavus namus?

— Taip.

— Ir automobilį?.. Ir elegantišką žmoną?

— Taip.

— Kurie tariasi besilinksminą, daug šnekučiuojas vieni su kitais, nepasakydami nieko? Kurie rūpinas tuo, kas nieko neverta, ir neima į galvą rimtų gyvenimo dalykų, net nežino, kad tokių yra.

(Nukelta į 4 psl.)

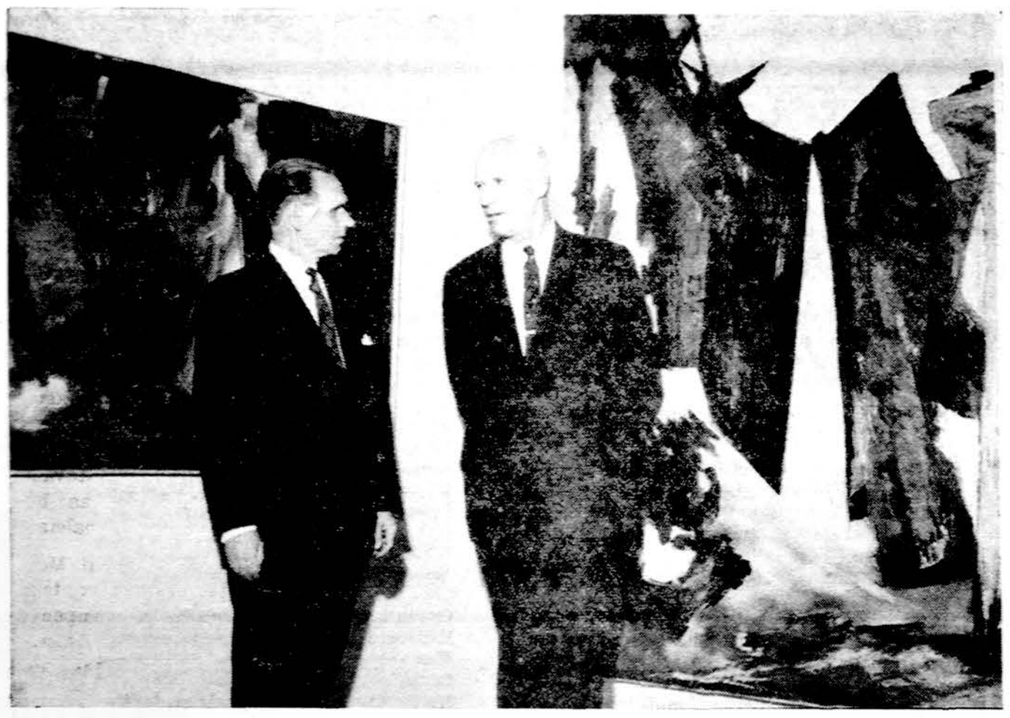

Dail. J. Bagdonas (kairėje) su rašytoju St. Santvaru Bagdono kūrinių parodoje Bostone.
Nuotr. Beatričės Kerbelienės

DAILININKAS BAGDONAS IR ABSTRAKTUSIS MENAS

BEATRIČĖ KLEIZAITĖ - KERBELIENĖ

Neperseniausiai teko aplankyti dail. J. Bagdono kūrinių parodą Bostone. Ir iš jos išsineštas įspūdis dar ir šiandien labai gyvas. Visų pirma, jau pats parodos bendras vaizdas buvo puikus, sudarė tikrą galerijos įspūdį, nes šį kartą gražiais lietuviškais motyvais išpuoštoje Tautininkų namų salėje visos dekoracijos buvo pridengtos specialiai padarytomis sienomis, nesiliejo su išstatytais kūriniais ir neblaškė žiūrovo akies, bet leido susikaupti ir pagalvoti prieš šių dienų pasaulio portretą, kurį mums parodė dail. Bagdonas.

Mūsų pačių portretas

Šių dienų kūrėjai - menininkai piešia mūsų portretą, iš kurio mus ateinančios kartos pažins. Šis portretas gali mums atrodyti perdėtas, keistas, nesuprantamas, gal vietomis ir iškrypęs, net biaurus, priešingas mūsų dvasiai, kartais net neteisingas. Bet jeigu mes kiek ilgiau prie jo apsistosime, pastudijuosime ir įsigilinę objektyviai pažvelgsime, tai atrasime jame daug ką iš mūsų pačių išgyvenimų, pastebėsime savąsias nuotaikas ir jausmus, tik labiau išryškintus, gilesnius ir giminingesnius universalinei patir čiai negu kad vieno individo.

Menas yra savotiškas veidrodis, kuriame mes galime pamatyti savąjį pasaulį ir pačius save, nors ir kažkaip mums tai nepatiktų. Ir dailininkas Bagdonas savo kūriniuose (žvelgiant į juos iš idėjinės pusės) ieško logikos šių dienų nervingame ir neramiame žmogaus gyvenime.Jis mėgina giliau pažvelgti į šių dienų žmonijos dvasinius ir emocinius išgyvenimus. Šių dienų žmogus yra komplikuotas, daug komplikuotesnis, negu prieš šimtą ar daugiau metų, todėl realiomis, matomomis formomis būtų negalima pavaizduoti jo pasaulio — tam yra abstrakčios formos, kurios lengviau leidžia tai padaryti.

Ir laikotarpio vaizdas

Svarbiausias istorijos periodas yra tas, kuriame mes gyvename, bet drauge jis yra ir sunkiausiai suprantamas. Paviršutiniškai mes jį gana gerai žinome ir pažįstame kasdieniniuos įvykiuos, darbuos, pokalbiuos, savo patirties ir bendro gyvenimo eigoje, bet tai yra tik maža visumos dalelė. Mūsų gyvenime yra tiek daug kasdieniškumo, nuolat pasikartojančių įvykių, lėkštų ir greitai pamirštamų. Mūsų individualūs akiračiai gana riboti, nes esame perdaug arti prie kasdieninių smulkmenų ir per daug užimti asmeniškais rūpesčiais, kad galėtume turėti platesnį mūsų laikotarpio vaizdą. Norint tai atsiekti, pamatyti plačiau šį periodą, turėtume eiti prie meno, kuris pilnąja žodžio prasme apima teatrą, literatūrą, muziką, poeziją, tuo pačiu ir regimąjį meną, kaip tapybą, skulptūrą bei architektūrą.

Kad nebūtų stovima vietoje

Šių dienų nuotaiką matėme dail. Bagdono kūrinių parodoje. Visuose jo išstatytuose darbuose yra vienas nenutrūkstantis dramatiškumas, dinamika ir erdvės judesys. Dailininko Bagdono kūryboje nėra romantikos, nėra švelnumo, nors kai kurie darbai yra atlikti ir gana šviesiais tonais. Dailininkas Bagdonas daugumoje naudoja dideles drobes, kuriose gali pasijusti visai laisvas, t .y. įsibėgėti teptuko mostu, kai maži formatai tai padaryti varžo.

Dailininkas, kaip ir kiekvienas kitas tikras menininkas, savo kūrybinėj jėgoj kuria tai, ką jis jaučia ir išgyvena. Jis kuria vis nauja ir kita, vien fotografas tegali duplikuoti. Dailininkas savo meno kūriniuosna perduoda savuosius išgyvenimus. Ryšį su žiūrovais išlaikyti yra gana sunku, nes kūrėjo vaizduotėj paveikslas turi vieną prasmę, gi žiūrovo — visai kitą. Menininkas, degąs kūrybingumu, trokšta kurti, atmeta įprastą tikrovės vaizdą ir kuria, formuoja jį iš savęs, gi minia dar ilgam prisirišusi tik prie tikroviško vaizdo. Todėl ir naujos formos jai atrodo siaubingos, todėl ir vergiška imitacija dar daugelio yra admiruojama. Dailininkas žino estetinę minios silpnybę, jei nori — gali prisitaikinti jai, bet tikras menininkas visada turės pakankamai valios atsispirti, išdrįsdamas neparsiduoti. Menas neprivalo kalbėti minios kalba, jis turi atrasti naują kalbą ir naujus kelius, kad nebūtų stovima vietoje, kad nebūtų pelyjama.

(Nukelta į 5 psl.)

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią lietuvius virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

FEDERAL HOME LO... MEMBER ... BANK SY... FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000.

Turtas virš $50,000,000.00

KURIOJE JŪSŲ, KAIP TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir neša Jums papildomas pajamas.

- **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kuriuo laiku, pagal jūsų taupymo planų reikalavimus.
- **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartu į metus pridedamas prie jūsų saskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.
- **PARANKI** — vieta patogi ir šeniai įvestas taupymo paštu skyrius leidžia dar daugiau sutaupyti.
- **SAUGI** — nes visos santaupos iki $10.000.00 apdraustos valstybinės JAV valdžios įstaigos.

KAIP NAMŲ PIRKĖJAS Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalavimus ir paruošta biudžetą.

- **NAMĄ GREIČIAU ĮSIGYSITE**, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.
- **ĮSIGYSITE JĮ LENGVIAU**, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą, nuošimčius ir kitus mokesčius.
- **ĮSIGYSITE JĮ BE RŪPESČIŲ**, nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

Savo nariams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Šeimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parduodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti paštu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai

CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue — Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:

PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
TREČIADIENĮ visą dieną uždara.
KETVIRTADIENĮ . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
ŠEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

LIGONINĖ

(Atkelta iš 3 psl.).

— Gal būt...

— Taip man atrodė. Nenuostabu, kad tamsta jos nejutai

Salė vis dar tebebuvo apšviesta. Du tarnai, mėlynais rūbais įėję, drobe apdengė mirusį ir ant vienos jo išsikišusios kojos pririšo numerį. Paskui ant neštuvų jį nunešė į lavoninę. Ligoniai spoksojo į tuščią lovą kaip užhipnotizuoti. Numeris 13 kažką prašnabždėjo sau pačiam, o paskui garsiai pasakė:

— Tamsta žinai, anoji lova man nepatinka. Kai aš atėjau, mane norėjo paguldyti joje. Man pavyko jos išvengti, teisinantis, kad ji perarti prie durų ir kad triukšmas mane erzina. Ir gerai padariau. Jau greit sueis aštuoniolika mėnesių nuo to laiko, kaip esu čia, ir jau aštuoniolika ligonių mirė joje. Buvau laimingas, išsigelbėdamas nuo jos. Taip pat ir daiktai turi savo likimą.

— Bet kodėl jūs neprašote ją visai išnešti?

— Neįmanoma... Didelis lovų trūkumas. Tamsta neįsivaizduoji, kiek šis miestas išvemia žmonių į ligonines. Čia bent žmogus gauni pavalgyti ir mirti gydytojų priežiūroje. Be to, kartais ligoniai pasveiksta.

— Man atrodo, kad anoji lova tėra tik sutapimas.

— Sutapimas? Sutapimas!.. Tamstai atrodo? Pasaulyje nėra sutapimų. Visa nusilenkia įstatymui, užmanymui, tikslui. Kartais žmonės to nesupranta. Po kiek laiko tamsta man pritarsi. Matai, kas šiandien buvo įvykę? Tai buvo niekis. Būna naktų, kada ji čia atsilanko dukart ir triskart. Taip pat ir dieną, bet daug rečiau. Nori žinoti? 22-sis, senis... ne tas, kuris ten dabar... buvo kitas, paralyžiuotas, tegalėjęs pajudinti tik vieną ranką, ir kurio tamstai nebeteko pažinti, labai mėgo lošti kortomis. Visad pralošdavo. Kai mums leisdavo apleisti lovas, eidavome trupučiuką su juo palošti. Mes visad tik suerzindavome jį. Įsivaizduok, tą dieną jis laimėjo, laimėjo visas partijas. Jis tegaudavo švietalus ir mirė patenkintas, besijuokdamas, mano kirtį sumušdamas širdžių tūzu. Mirė laimingas. Dieną ji užsimaskuoja, kad žmonės jos nekeiktų. Tačiau nakčia...

— Nakčia žmogaus organizmo atsparumas mažesnis, ypač paryčiu, — pastebėjo Faustas.

— Nesąmonė. Nakčia ji jaučiasi laisvesnė. Tamsta dar nesi nieko matęs. Blogiausia ne tai, kad ji ateina du ar tris kartus ir jus išsiveda. Blogiausia tai, kada ji įžengia ir apeina visas lovas savo juodam apsiautale. Netgi tie, kurie ryt bus išleisti iš ligoninės, jaučia jos ranką ant gerklės. Kurią dieną ir tamsta ją pajusi! Atrodo, lyg būtume nuogi ir pūstų ledinis vėjas... Kalename dantimis. Visi, visi... Ir atsitinka, kad per visą naktį taip jaučiamės, o ji neišsiveda nė vieno. Blogiausia, kai Mirtis užeina į raštinę.

Pro salės langus pradėjo skverbtis neryški šviesa, liūdna ir neryžtinga žiemos ryto šviesa. Slaugas, pavargęs nuo jėgas pakertančio budėjimo, pusiau užmerkė akis.

Numeris 13 vis tebekalbėjo, ir jo balsu, iškankintu nuo skausmingų išgyvenimų, sklido visas nerimas ir visos kenčiančių žmonių viltys, anekdotiški ir humaniški komentarai amžinos kovos tarp gyvenimo ir mirties.

Faustas Salema toliau jau nieko nebegirdėjo. Jis buvo giliai užmigęs.

IV.

Suėjo lygiai du mėnesiai nuo to laiko, kai Faustas Salema atėjo į ligoninę. Jautėsi geriau. Skausmas — tas žiaurus skausmas, kuris, kaip dyglys badė atvirą žaizdą — beveik visiškai pranyko. Vien tik karštis kas dieną jį kamuodavo, tačiau jau nebe toks stiprus bei sutrikdantis. Bet didžiausias persikeitimas įvyko jo sieloje. Sąlytis su tais kukliais ir vargingais žmonėmis padarė jį geresniu. Jis stebėjosi, sulaukęs keturių dešimčių metų, gyvendamas tokiu tariamai turtingu įvykiais bei jausmais gyvenimu, visai jo nepažindamas. Ir kiek tokių brolių, čia esančių, kurį laiką buvo jo vadovybėje!

Tik dabar pradėjo suprasti reikšmę kai kurių jų žvilgsnių ar kai kurių jų ištartų žodžių, kuriuos girdėdavo, kai lydimas inžinierių ir prižiūrėtojų, pereidavo per fabriką. Jam jie atrodė kaip pavydas bei prigimta neapykanta žemesnio aukštesn am, ir galiausiai tai buvo kažkas gilesnio ir teisingesnio. Labiausiai jį stebina tai, kad šie šiurkštūs bei kieti žmonės, taip narsiai galėję pakelti fizinį skausmą, taip pat turėjo sėlą ir sprendė didžiąsias žmonijos problemas su daug didesniu supratimu ir tikroviškumu, nei jis pats. Pagaliau koks buvo menkas tas mokslas, kurį jis taip garbino, toji sausa logika, buvusi vienintele jo priedanga nuo gyvenimo žiaurumų.

— Ne, — dabar galvojo, — mes negyvename logiškam pasaulyje. Nei jausmų, nei idėjų negalime išsakyti formulėmis ir skaitmenimis. Visiškai racionalizuoti gyvenimą reiškia jį palikti be jo subtiliausios bei giliausios reikšmės...

Koks menkas buvo jo patyrimas!

Jis pradėjo prisiminti savo pažįstamus, tuos, kurie kadaise buvo jo draugai ar priešai. Kokie juokingi buvo jų rūpesčiai! Kokios menkos ambicijos! Koks idealų trūkumas! Ir jo ausyse skambėjo sakinių gabalai ir neaiškus prisiminimas situacijų, kurie jį pripildė tik dabar pajusta bėda už save ir už kitus.

Tie kantrūs žmoneliai, sudarę normalius salės gyventojus, jam dabar buvo artimesni už anuos. Nebe to, kad jų grubumas, šiurkštumas ir brutalumas kartais nebūtų jo papiktinęs. Tačiau, nors jie ir buvo godūs, egoistai ir žemų jausmų, vis dėlto buvo juose didesnis bei nuoširdesnis žmoniškas ryšys, šiurkštus, bet tvirtas solidarumas ir neįveikiamas sugebėjimas pasiaukoti. Jis juos matė drąsius mirties akivaizdoje ir besijuokiančius, kalbant apie jų vargingą gyvenimą. Ir toji jėga sruveno į jį patį, įsiskverbė į jo kraują ir nervus, sugrąžindama jį jam pačiam. Jis nusišypsojo.

— A, tamsta šypsais? — tarė Numeris 13, tapęs jo draugu, ar tikriau jo vadovu tame nežinomam pasauly. — Tai geras ženklas! Jeigu juoktumeis, tai nebūtų tas pat. Žmogus gali juoktis su liūdesiu širdyje ar sąjungoje su velniu. Bet jeigu mes šypsomės, tai todėl, kad Dievas su mumis. Mano tėvas mėgdavo panašiai šypsotis, o mano motina ne. Ji, bet kokia proga, prapliupdavo tik juoktis. Dabar, vargšė, labai sena ir vis verkia... netgi ir tada, kai esti patenkinta. Ar neįkyriu savo kalbėjimu (B. daugiau)

SENOJI IR NAUJOJI METROPOLITAN OPERA

Garbės ir kilimo 43 sezonai. Tarptautinis pobūdis. Senuose rūmuose paskutinį sykį nuleis uždanga.

Dabartiniai geltonų plytų New Yorko Metropolitan operos rūmai, iš tolo darą lyg ir didžiulio sandėlio įspūdį, Gounod operos "Faustas" spektakliu buvo atidaryti 1883 metais. Pats pastatas, kuris yra Broadway ir 39-os gatvės sankryžoj, tiek teatkreipia praeivio dėmesį, kad ant jo sienų yra išlipinti didžiuliai operinių įvykių skelbimai. Šviežiais dažais žaižaruojantieji ir nuo laiko jau sutrūniję. Rūmų fasadas šiaip nė kiek neišsiskiria ir nesudaro pasauliniai garsaus meno židinio įspūdžio. Kad tai yra teatras, gal įtaigoja tik trobesio gale plyname plote sustatytos gausios sceninės dekoracijos. Tuo būdu, einant Septintąja Alėja, kiekvienam leistina gatvėje pasigėrėti įvairiausių operinių spektaklių scenovaizdžiais, nes teatro viduje jiems sudėti nėra tinkamos vietos. Mat, kai Metropolitan rūmai savo laiku buvo projektuojami, statytojų dėmesys labiau krypo į alkoholinių gėrimų barus, negu kad į dekoracijų sandėlio reikalingumą ar užkulisio padoresnį išplanavimą.

Viduje Metropolitano opera, žinoma, yra puošnesnė. Yra net 3,625 vietos žiūrovams (vien parteryje — 1,185), įskaitant ir tas, kurios yra gausiose uždarose ložėse. Scena didžiulė. Akustika pavyzdinga. Brangesnių bilietų pirkėjai (kurių kaina šiuo metu siekia $12) net keliais aukštais jaučiasi izoliuoti nuo plonesnių kišenių lankytojų. Ir tuo būdu opera kai kam yra tinkama vieta snobizmui ar turtingumui viešai pademonstruoti.

Pastaruoju metu Metropolitan opera, kurios sezonas rekordiniai jau prasitęsė iki 7 mėnesių, vidutiniai kiekvienam spektakliui išparduoda 97% bilietų, o tai jau liudija susidomėjimą bei pasisekimą. Metinės pajamos siekia $6,000,000. Kas vakarą į kasą suplaukia $30,-000. Ir kasmet turima $1,700,-000 deficito.

Jei didieji Europos operiniai teatrai (Milano Scala, Paryžiaus Didžioji opera ir kit.) visus spektaklius pateikia krašto kalba ir pirmon eilėn bando iškelti savuosius kompozitorius, tai Metropolitan opera iš pagrindų nuo anų institucijų skiriasi internacionaliu pobūdžiu. New Yorke kiekvienas operinis vaidinimas dainuojamas originaliais libreto tekstais: Mozart, Donizzetti, Verdi, Puccini ir t. t. — itališkai, Gounod, Bizet ir kitos prancūzų operos — prancūziškai, Wagner ir kit. — vokiškai. Nėra įsipilietinusi tik rusų kalba, kurią atstoja kitomis kalbomis libretai, leidžiant tik įžymiesiems solistams rusų kompozitorius pateikti tikruoju tekstu. Taką tam yra pramynęs bosas Fedoras Šaliapinas.

Metropolitan opera remdavosi ir tebesiremia neabejotino pasisekimo repertuaru. Naujovės ar eksperimentai, amerikinės operinės kūrybos problemos vadovų galvų nekvaršino ir jų sąžinių nedrumstė. Pasauliniai garsūs dainininkų vardai, jų išskirtinumas ar žavesys, bilietų kasai magnetas, žiūrovams patrauka — štai kas buvo ir telieka aktualu ir svarbu.. Garsūs dirigentai, garsiausieji solistai, pagarsėjusios operos, milijonierių parama, prestižo išlaikymas — per 43 sezonus kelrodys ir taktika. Pasitaikančios moderniškos įtakos privalėjo būti publikos neatbaidančios ir pakankamai "saugios". Pastatyminiai ar apipavidalinimo atžvilgiais, nors ir pasitaikydavo išvirkštimai šviežesnio kraujo ar naujoviškesnių idėjų, Metropolitan opera visada pasirodydavo konservatyvi, atsargi ir daugumos skoniui pataikaujanti. Tai tradicinis operinis teatras, tarnaująs, visų pirmiausia, ramiam ir tingiam buržuaziniam skoniui, įtakingiems plutokratams ir, suprantama, operinio meno mėgėjų masei. Naujos žiūrovų generacijos savais potroškiais nedaug skiriasi nuo tų troškimų, kuriuos reikšdavo praėjusio šimtmečio publika.

Ateinantį pavasarį senieji Metropolitan operos rūmai išturės požeminį 700 automobilių garažą, tris erdvius restoranus.

Scenos mechaninės ir elektroninės naujovės pralenks viską, kas iki šiolei Amerikos teatruose buvo praktikuota. Septyni atskiri keltuvai galės per kelias sekundes iškelti ar nuleisti sudėtingiausią scenovaizdį. Užkulisis, gilumos ir vadinamų "sparnų" atžvilgiais, bus pats erdviausias, kokį tik galima įsivaizduoti. Prie teatro įrengiami dekoracijų sandėliai, kuriuose tilps visam sezonui numatyti scenovaizdžiai.

Iš lauko Metropolitan opera sudarys modernaus pastato reginį. Daug stiklo, penki liekni, į aukštį bekylą įėjimų skliautai, tiesių linijų pastato šoninės ir užpakalinė sienos. Naujoviškumu stebins ir dominuojančio marmuro vestibiulis, kurį papuoš dailininko Marc Chagall'o sieninės freskos.

Tačiau salės vidus žiūrovus sugrąžins į XIX-ąjį šimtmetį, — čia atsispindės Paryžiaus, Vienos ir Milano didžiųjų operinių teatrų tradicinis stilius, auksu žėrintis puošnumas, milžiniškos liustros.

Naujieji Metropolitan operos rūmai suprojektuoti, kad neštų didžiausias pajamas. Partery bus 1,583 vietos. "Išskirtinis" aukštas, "išeiginių rūbų" aukštas, "deimantinė pasaga" — ir ložų skaičius yra žymiai praplėstas. Numatoma, jog vieno spektaklio įplaukos sieks $35,-000, o metinės pajamos pakils iki 7 milijonų dolerių. Tačiau lygiagrečiai padidės ir sezoninis deficitas, kuris 1966—67 metų repertuare sudarys jau $2,000,-000.

Savo siekimais Metropolitan opera nenori atsilikti nuo Europos garsiųjų operinių scenų. Ir naujuose rūmuose vėl dainuos iškiliausieji įvairių europinių teatrų solistai, diriguos įžymiausieji dirigentai. O amerikiečių dainininkų ar spektaklius diriguojančių talkininkavimas tradiciniai pasiliks labai nežymus. Amerikiečius tikrąja šio žodžio prasme teatstovaus vien orkestras ir choras bei nuolatinis Metropolitan baletas.

Pažanga padaryta, kai Metropolitan opera organizavo, taip vadinamą, National Company, kurios sąstatą sudaro Amerikos rinktiniai dainininkai bei dainininkės. Toji trupė su keturių operų repertuaru ketina gastroliuoti po visą Ameriką. Tik tose išvykose nedalyvaus nei vienas garsaus vardo Metropolitan solistas ar solistė.

s. a.

"Lietuvių beletristikos antologijos" antrosios dalies išėjimui atžymėti literatūrinė popietė ir koncertas "Drauge" lapkričio 21 d. Iš kairės į dešinę: Lietuviškos knygos klubo leidyklos vardu kalba jos reikalų vedėjas kun. Pranas Garšva, MIC, toliau čikagiečiai rašytojai — antologijos antrojo tomo dalyviai — Danutė Brazytė, Aloyzas Baronas, Česlovas Grincevičius, Jeronimas Ignatonis, Nijolė Jankutė-Užubalienė, Marius Katiliškis, Karolė Pažėraitė, Birutė Pūkelevičiūtė, Vincas Ramonas ir antologijos redaktorius Benys Babrauskas.

Naujoviška išorė, tradicinis XIX-ojo šimtmečio stiliuje prabangus ir prašmatnus vidus. Komercinės naujybės, ultramodernus mechanizavimas, dviejų milijonų dolerių deficitas ir senoji meninio konservatizmo linija.

Ateinančių metų rugsėjo mėn. Metropolitan opera atidarys savo 44 sezoną naujame Lincolno centro pastate, kuris kainuos 43 milijonus dolerių. Atidarymui bus statoma amerikiečiui kompozitoriui Samuel Barber užsakyta opera "Antonijus ir Kleopatra". Premjera turi sudaryti operos nacionalinio charakterio ir progresavimo iliuziją.

Naujuose Metropolitan operos rūmuose tilps 3,800 žiūrovų — savąja įtalpa tai pats didžiausias pasaulio operinis teatras. Nieko nepagailėta, kad būsimieji rūmai pasirodytų erdviausias, puošniausias ir dailiausias operinis centras.

Būdingas sutapimas: kadaise Metropolitan operą į viršūnes iškėlė draminės scenos atstovas (tarp kitko, Bowery, New Yorko miesto sekcijos, vienc vokiečių teatrėlio narys). Nūdieninės ekspansijos — planavimo ir ypatingai į Lincoln centrą persikėlimo idėjos kėlėjas yra žmogus, anksčiau irgi jokios patirties operinėje scenoje neturėjęs, praeitį irgi grindžiąs praktika draminiame teatre Šalia Metropolitan operos vadovo austro Rudolfo Bing'o, jo padėjėjas — administratorius Herman E. Krawitz yra labiausiai susirūpinęs bei atsakingas už 43 milijonų pastato projektavimą, už šio milžiniško teatro ateitį bei techniškus įrengimus ir už visus kitus sudėtingus dalykus.

Naujoji Metropolitan opera persikels į naują (New York's Lincoln Center for the Performing Arts ansamblyje) modernųjį pastatą.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago, Ill. 60632 Tel. YA 7-5980

MOVING
R. SERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miestc leidimai ir pilna apdrauda
2047 W. 67 PL. WA 5-8063

LIETUVIŲ VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ
AUTOMOBILIŲ PREKYBA
Neptune Motors Inc.
6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121

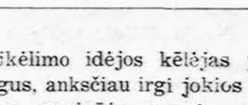

Išsimokėjimai mažu nuošimčiu per banką.
Atdara kasdien: Pirm. - Penktad. — 9iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 5 v. vak., Sekmad. 11 iki 5 v. vak.
Parūpinam automobiliai pagal klientų reikalavimą.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

SENIAUSIA IR VIENA IŠ PIRMŲJŲ SIUNTINIŲ SIUNTIMO ĮSTAIGŲ JUNGTINĖSE VALSTYBĖSE
GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.
Garantija: siuntinys pristatomas geriausiame stovyje trumpiausiu laiku jūsų giminėms SSSR.
Jūsų siuntinys pilnai apdraustas prieš bet kokią riziką.
Jokio pridedamo mokėjimo siuntinio gavėjui.
Turtingas įvairių gaminių, medžiag ųir kt. produktų pasirinkimas mūsų pagrind. įstaigoj ir skyriuose. Kainos be konkurencijos.
PAGRINDINĖ ĮSTAIGA:
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut St., Philadelphia, Pa 19106
Telefonas — WA 5-3455
CENTRALINĖ ĮSTAIGA NEW YORKE
220 Park Avenue South, kamp. 18th Street
Telefonas — 982-8410
KREIPKITĖS Į MŪSŲ SKYRIUS VISUOSE JAV DIDMIESČIUOSE.

BAGDONAS IR ABSTRAKTAS

(Atkelta iš 4 psl.)

Toks buvo ir savu laiku šiemet taip visur minimas mūsų Čiurlionis.

Provokuojąs diskusijas estetikos aptarimas

Daugelis žmonių turi gana ribotą meno supratimą, jiems pvz. paveikslas tėra vien tik dekoracija, svečių kambario ar darbo kabineto papuošmas; jis geras tik tiek, kiek naudingas ir tinkamas prie sienos. Ne kiekvienas žmogus ir gali gėrėtis menu bei rasti jame malonumo, ne visi tai gali pajusti, lygiai kaip ir ne kiekvienas žmogus gali rasti džiaugsmą dainoje ar šokyje. Yra žmonių, kurie menui tiesiog akli. Pajusti ir rasti pasigėrėjimą mene yra savotiškas įgimtas talentas (visa laimė, kad yra daug žmonių, turinčių šią Dievo dovaną). Jiems paveikslo sukeltas ir jo įspūdžio išgyvenimas ilgai pasilieka atmintyje, gi jo troškimas tampa tiesiog alkiu, savotišku narkotiku, be kurio ir gyvenimas, atrodo, būtų nepakeliamas.

Nors meno pajutimas bei jo išgyvenimas yra prigimti, tačiau pažinimas formų bei jų supratimas nėra jokia misterija, nes jos pagrįstos faktų žinojimu ir idėjomis, kurios mintimis apčiuopiamos. Tik tam jau reikalingas "intelektualinis bagažas", apie kurį dail. Bagdonas ir kalbėjo. Tai eina lygiagrečiai tarpe kalbos ir meno, abu galima išmokti ir suprasti. Anot dailininko, kas moka tas abstrakčias formas skaityti, kas turi atitinkamą intelektualinį bagažą — gali jausti ir estetinį pasitenkinimą. Dailininkas Bagdonas savo parodos atidarymo žodyje kaip tik apie tai ir kalbėjo. Jis paskelbė gana naują estetikos definiciją. Ji yra tokia:

1. Įspūdis, pasąmonė ir emocinė jėga sudaro abstraktinio dailės kūrinio turinį.

2. Medžiaga, forma ir spalva įvairiausiuose pavidaluose sudaro meninę tiesą — meninę kūrinio vertę.

Žinoma, šis estetikos aptarimas yra, gal būt, revoliucinis ir provokuojąs diskusijas.

Abstrakčiame kūrinyje dailininkas neimituoja, nepaišo, bet kuria individualų dalyką, kuris tačiau prieinamas visiems savo universalia forma ir spalvų kalba. Abstraktus menas yra tolygus muzikai, kuri irgi tiesioginiai veikia tik į žmogaus emocijas. Šios rūšies menininkai, kuriems šiandien priskirtinas ir dail. J. Bagdonas, neparsiduoda vien tik žiūrovų nusistovėjusiam ir gana dažnai pasenusiam konservatyviam skoniui. Jie yra pakankamai drąsūs parodyti savo ir mūsų pačių atvaizdus, nors ir kažkaip mes būtume priešingi jų panašumui. Jie drąsiai savais kūriniais išsako save, o ne vien tai, kas patinka didžiajai masei. Gal todėl ir dail. Bagdono paskaiton ir vėliau parodon atsilankė daug jaunimo, kuriems labiau suprantamas ir artimesnis šių dienų pulsas, ir gal todėl dail. Bagdonas mažiau pardavė paveikslų (kurie vis dėlto yra dailininko pragyvenimo šaltinis), negu kai kurie kiti menininkai, nes dail. Bagdonas savęs "neparsiduoda", o drįsta pasirodyti koks esąs, ką jaučia, drauge parodydamas mums šių dienų žmonijos dvasią.

J. Bagdonas — Kompozicija (Nuotr. B. Kerbelienės)

PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

● Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

Paskolos, perkant namus, daromos ilgiems terminams ir žemais nuošimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.
Dėl visų informacijų, kreipkitės į
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK RD. — CHICAGO — VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad ir ketvirtad nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
LAPKRIČIO — NOV. 25, 26, 27 D. D.

CUSENIER IMPORTED THREE STAR COGNAC	Fifth	$3.98
DUJARDIN V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	$5.29
PEDRO DOMECQ IMPORTED SPANISH FUNDADOR BRANDY	Fifth	$4.89
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	$4.89
CINZANO IMPORTED VERMOUTH Dry or Sweet	Fifth	$1.39
SICILIAN GOLD IMPORTED Mandorcrema, Cremovo, Caffe, Banana, Strawberry, Mandarino, or Marsala Wine	Fifth	$2.49
PIERRE CARTIER IMPORTED FRENCH Sauterne or Haut Sauterne	Fifth	$1.79
BENAI LIQUEUR or BENAI & BRANDY	Fifth	$3.98
CHOICE OF LOWENBRAU, WURZBURGER, or HEINEKENS IMPORTED BEERS 24—12 oz. Throw Away Bottles	Case	$7.95
BUDWEISER BEER Case of 24—12oz. Throw Away Bottles	Case	$3.79

Žmogaus ir "Aidų" problema LKM Akademijos N. Anglijos židiny

Lapkričio 6 d. vakare Onos ir dr. Vlado Vaitkų bute įvyko Lietuvių katalikų mokslo akademijos Naujosios Anglijos židinio posėdis, kuriam pradžioje vadovavo dr. V. Vaitkus, o pabaigoje pats židinio pirmininkas dr. J. Navickas, kiek pavėlavęs į posėdį dėl mašinos gedimo pakeliui. Posėdyje dalyvavo 13 narių iš Bostono ir Worcesterio.

Kas yra žmogus?

Posėdyje paskaitą skaitė Šv. Kryžiaus (Holy Cross) kolegijos filosofijos profesorius Vaidevutis Mantautas, stengdamasis atsakyti į klausimą: kas yra žmogus? Pradžioje prelegentas nurodė, kad jo paskaita yra šešerių metų darbo su Amerikos jaunimu vaisių reziume. Paskaitos motto jis laikąs lietuvių motinų savo vaikams pageidavimą ir linkėjimą, išreikštą labai paprastais, bet giliais žodžiais: **Vaikeli, būk žmogus.** Šie žodžiai suima visą krikščioniškąją filosofiją.

Pradedant pirmaisiais graikų filosofais ir baigiant dabartiniais egzistencialistais, filosofai kalbėjo įvairiomis sąvokomis, bet žmogaus esmės suprasti neįstengė. Kalbant apie žmogų, tenka vadovautis fenomenologiniu metodu, nurodant įvairias jo veikimo plotmes.

Žmogus yra pilnas priešingybių, jis blaškosi tarp angelo ir demono, tarp dvasios ir materijos, tarp angelo ir gyvulio, bet jis nėra nei grynas angelas, nei gyvulys.

Pirmiausia žmogus yra jausminė būtybė, iš pat pirmų dienų jau lūpomis, o vėliau rankutėmis siekia maisto, renkasi sau žaislus. Tačiau žmogus nėra vien jausminė, bet ir protinė būtybė. Jis nori žinoti ir suprasti, kas yra jis pats, kas yra pasaulis, jis ieško tiesos, nes jis pats skirtas liudyti tiesai. Tas tiesos ieškojimas yra artimai susijęs su pačia žmogaus esme. Jei žmogus nustoja noro žinoti, jau tuo pačiu jis nustoja žmogaus esmiškumo.

Žmogus yra socialinė būtybė, siekianti bendravimo su kitu žmogumi. Amerikos filosofų suvažiavimo išreikšta tokia bendra mintis: jei žmogus nebeturi ryšio su kitais žmonėmis ir vengia bet kokio bendravimo, jis yra jau nebe žmogus.

Žmogus yra taipgi erotinė būtybė. Erotinė plotmė žmoguje yra labai gili. Prelegento manymu, ji yra viena gražiausių, aktualiausių ir daugiausia klausimų kelianti problema. Dėl eros karaliai yra netekę sostų, karalienės galvų. Skirdamas ypatingą reikšmę erotikai, prelegentas pareiškė ir tokių tvirtinimų, su kuriais klausytojams buvo sunku sutikti.

Religinė plotmė taip pat ankštai rišasi su žmogumi. Tikėjimas paliečia pačią giliausią žmogaus gelmę, jis pranoksta proto ribas. Daug protu neišaiškinamų tiesų žmogus tiki. Kai giliu tikėjimu žmogus betarpiai pajunta Dievą, jis pasiekia mistinės plotmės. Tam tikrame laipsnyje kiekvienas žmogus yra mistikas.

Baigdamas prof. V. Mantautas palietė ir tautinę žmogaus sritį. Paskaitininko įsitikinimu, Amerikos žmogus yra neturtingas savo patirtimi, o lietuvis įvairiais karo meto išgyvenimais žymiai turtingesnis, todėl turėtų tą savo brangų turtą pasidalinti ir su kitais. Reikėtų veikti studijuojantį lietuvių jaunimą, kad jis būtų turtingos žmogiškumo patirties ambasadorius šiame krašte.

Profesorius savo paskaitoje buvo surinkęs daugybę įvairių būdingų įvykių bei citatų, savo tvirtinimams pagrįsti. Vietomis yra pareiškęs gal net ir per drąsių bei ginčytinų išvadų. Po paskaitos dar vyko gyvos diskusijos, kurios ypač krypo į mūsų studijuojančio jaunimo problemą.

Vengtinas paralelizmas

Pirmininkui dr. J. Navickui iškėlus Lietuvių katalikų mokslo akademijos Romoje sumanyto leisti metraščio rėmimo klausimą, "Aidų" redaktorius dr. J. Girnius gana pagrįstai nurodė, kad toks metraščio leidimas yra tam tikras paralelizmas su kultūros žurnalu "Aidais". Anot jo, Akademijai reiktų ribotis tik Suvažiavimo darbų ir rimtų studijų leidimu. Metraštyje dabar bus patalpinti maždaug panašaus lygio straipsniai, kokie yra spausdinami "Aiduose", o žurnalui medžiagos sumedžioti nėra taip lengva. Todėl atitinkamą medžiagą ir turimas lėšas reiktų pataupyti vieninteliam laisvajame pasaulyje krikščioniškos kultūros leidžiamam žurnalui "Aidams". Ta pačia proga dr. J. Girnius nusiskundė, kad "Aidų" bendradarbių prieauglis iš baigusio studijas jaunimo yra gana mažas, vidutinis bendradarbių amžius 60 metų. Ir žurnalo skaitytojų skaičius galėtų būti kur kas gausesnis. Konkrečiai redaktorius nurodė kai kurių organizacijų vadus, visai neskaitančius "Aidų", tai ką bekalbėti apie jauniausius akademikus.

Nauja židinio valdyba

Prieš dvejus metus Putname, Conn., įsteigtos L. K. M. A. Naujosios Anglijos židinio valdybos kadencija, pagal įstatus, pasibaigė. Židinio pirmininkas dr. J. Navickas senosios valdybos vardu pareiškė, kad ji atsistatydinanti ir pasiūlė išrinkti naują valdybą, tuo labiau, kad vienas valdybos narys dr. Bronius Baškys yra jau miręs. Jo atminimas pagerbtas atsistojimu. Į naują valdybą pirm. išrinktas dr. J. Navickas, nariai dr. P. Kaladė, kun. prof. A. Jurgelaitis, dr. V. Vaitkus ir prof. V. Mantautas. **Pr.**

Kaip atrodys M. Jankaus monografija

Šioje Pr. Alšėno parengtoje knygoje bus tokie skyriai: po leidėjo žodžio ir pratarmės seks skyrius "Bitėnai ir Jankų Merčius". Čia jeis M. Jankaus biografijos bruožai, jo šeimos žinios, kaip M. Jankus atrodė, kur gyveno etc.

Antrasis skyrius bus užvardintas — "Aušros šviesai skleidžiantis" Čia įšryškinamas "Aušros" vaidmuo lietuviams ir Lietuvai, nurodomas M. Jankaus indėlis į "Aušrą", pasisakymai V. Biržiškos, Šliūpo ir kt.. o taip pat — cituojami M. Jankaus laiškai kun. A. Burbai ir kitiems.

Tolimesniam skyriuje "Patriarchas žodžio kūrėjas ir kovotojas", paduodami jo kūrybos pavyzdžiai, M. Jankaus pasisakymas apie lietuviškos spaudos praeitį ir t. t. Ryškinant M. Jankų kaip kovotoją dėl Klaipėdos atvadavimo, paduodamas Šilutės seimo aprašymas, jo deklaracija ir kt.

Skyriuje "Rambyno ir Bitėnų idilija" — aprašomas tas idiliškasis — ramusis laikotarpis, kada Klaipėdos kraštas kartu su visa Lietuva, gyveno nepriklausomybės laikotarpį, kada Rambyno kalne buvo švenčiamos Joninės, kada M. Jankų lankė gausios ekskursijos ir t. t. Šiame skyriuje ryškiau stabtelėjama ir prie Maž. Lietuvos kovotojo dukros Elzės Jankutės asmens ir vaidmens idiliškojo Rambyno ir Bitėnų aplinkumoj.

Skyriuje "Mažosios Lietuvos istorinė apybraiža" suglaustai perbėgama Mažosios Lietuvos istorija, nes be jos, rašant monografiją apie žymųjį M. Lietuvos kovotoją M. Jankų, nebuvo galima apsieiti.

Skyriuje "Padangei vėl niaukstantis" — aprašoma byla su Vokietija dėl Klaipėdos krašto, mažasis "Niurnbergas (nacių teismas) Kaune, nurodoma, ką reiškė Lietuvai langas į pasaulį — Klaipėda ir aprašomas Klaipėdos atplėšimas nuo Lietuvos ir M. Jankaus pasitraukimas, vengiant nacių kerštо, į Didž. Lietuvą.

Dar sekančiame skyriuje — "Patriarcho tremties dienos ir mirtis" — aprašoma bendra tremties tragika, paskutinės Aušrininko dienos tremtyje, jo mirtis ir laidotuvės.

Gi paskutiniajame skyriuje, užvardintame "Sutelktinio nekrologo vietoj" buvo pakviesta pasisakyti daugelis ano meto (dalis kiek vėlesnių veikėjų ir lietuviškos veiklos veteranų bei kt. asmenų. Nuklysdami nors mintimis prie M. Jankaus veiklos ir jo kapo, davė savo atsiminimų šie asmenys: ilgametis Lietuvos diplomatas V. Sidzikauskas, žurn. K. S. Karpius, prof. Martynas Brakas, žurn. V. Rastenis, žurn. J. Pronskus, poetas Vincas Jonikas (dedikuotasis eilėraštis), prel. M. Krupavičius, dr. M. Anysas, parlamentaras Vaclovas Vaidotas, adv. R. Skipitis, mokyt. A. Vaitelienė (iš Sibiro), bibliografas A. Ružancovas, Erdmonas Simonaitis, Sofija Pūtvytė-Mantautienė, dr. V. Tercijonas, Aleksandras Marcinkevičius-Mantautas ir kt. Knygos pabaigoje "Žodis užsklandai"

Monografijoj tilps 110 iliustracijų, kurias sudaro fotografijos iš M. Jankaus gyvenimo. o taip pat originalūs dokumentai iš jo veiklos: "Aušros" laikai ir pati "Aušra", Klaipėdos sukilimo dokumentai, atsišaukimai, Šilutės manifestas ir kt.

Kadangi knygoje bus tiek daug iliustracijų, tad jos tekstas bus renkamas linotipu, o knyga spaudžiama litografiniu — ofsetiniu būdu. Knygos tekstas su iliustracijomis užims apie 400 pusl: Spausdinama bus du trečdaliai viso tiražo kietais viršeliais su aplanku ir vienas trečdalis minkštais.

Knygos apipavidalintojas — kun. J. Staškevičius, nupiešęs knygos viršelio ir aplanko įrašus (viršelio centre bus M. Jankaus fotografinis portretas), titulinį lapą, skyrių pavadinimus, skyrių pirmųjų straipsnių antraštes su motto įrašais ir vinjetines jų raides.

Knygos leidėjas — šiuolaikinis PLB pirm. J. J. Bachūnas.

Pr. Alšėnas

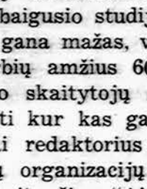

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel PR 6-8998

SUSTOKIT, APŽIŪRĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ

STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKSIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, angliškų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę

Jefferson St. Chernin's aikštėje

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road **Tel. SEeley 3-4711**

Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

FRANK ZAPOLIS

2208½ West 95th Street,
Chicago, Illinois 60643
Tel. GA 4-8051 ir GR 6-1339

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo nelaimės ir automobilio pas

Kalėdiniai Siuntiniai!

Mieli tautiečiai, nudžiuginkite artimuosius Lietuvoje pasiųsdami jiems dovanėlių Kalėdoms ir Naujiems Metams!

Mes esame sudarę tris specialius didžiai vertingus šventinius siuntinius, kurių kaina Jums bus visai prieinama ir kokybe sužavės gavėjus. Štai jie:

Kalėdinis P(rabanginis) I

Angl. paltinė šilto veluro medž. 3 jardai; išeiginei vyr. arba mot. eilutei vilnonė angl. medžiaga. 3½ j.; nepermatomo nailono medž. suknelei — 4 j.; kaklaraištis; šilkinė skarelė; šokolado dėžė — 1 sv.; kakavos pupelių 1 sv.; švelnaus nailono mot. balt. — apatinukas ir kelnaitės; vyr. išeiginiai nailono marškiniai; ir vyr. arba mot. skotiškos vilnos nertinis **tik už 99 dol. su pasiuntimu ir muitu!**

Kalėdinis S(taigmeninis) II

Angl. viln. medžiaga dviems vyr. arba mot. eilutėms — 7 j.; labai graži portugališka šilta medž. suknelei — 4 j., 2 poros nailono kojinių; vyr. arba mot. vilnonis nertinis, vyr. išeiginiai nailono marškiniai; ir šokolado dėžė 2 sv. **tik už 75 dol. su muitu ir pasiuntimu!**

Kalėdinis D(ovaninis) III

Angl. viln. medž. vyr. arba mot. eilutei — 3½ j.; medžiaga šiltai, gražiai mot. suknelei — 4 j.; sunkaus itališko šilko medž. suknelei — 4 j.; šilkinė skarelė; 2 poros nailono koj. ir 2 sv. šokolado **tik už 60 dol. su pasiuntimu ir muitu!**

Be to, tebesiunčiame mūsų populiariuosius standartinius siuntinius V-3, 10½ j.; viln. kostiuminės medž. už 55 dol.; N-4, 16 j. keturioms suknelėms nailoninės nepermatomos medž. už 45 dol.; P-3, 6 j. vilnonės medž. dviem paltams ir 3½ j. vilnonės medž. išeiginiam kostiumui už 75 dol.; NMSK — 3 nertiniai, 3 išeiginiai marškiniai, 3 viln. skarelės ir viena atkarpa 3½ j. kostiumui už 75 dol.; ir M-13, aukšto kaloriteto 22 lbs. maisto siunt. už 30 dol.

Automobilius, dviračius, siuv. mašinas, svaig. gėrimus, tabaką (Sov. gamybos) galime pristatyti iš Kaune ir Vilniuje esančių kooperatyvų.

Siunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius (tik naujų prekių). Tokius siuntinius (iki 22 lbs.) galite adresuoti mums ir mes juos išekspedijuosime į Lietuvą už 12 dol.; įskaitant mūsų patarnavimą, licenciją, draudimą ir supakavimą. Gi už čia apmokėtą muitą pateiksime oficialią sąskaičiukę. Prie tokių siuntinių galima pridėti šį tą iš mūsų kataloginių angliškų prekių.

Siųskite užsakymus, reikalaukite pavyzdžių ir kainininkų:

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2., Great Britain

Seniausioji šioje srityje lietuvių firma. Greitas, garantuotas ir gavėjo parašu patvirtintas pristatymas!

Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Illinois, Tel. 436-0494

GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

STANDARD *Safety...*

ASSURED and INSURED!

Turtas
$95,000,000.00

Rezervai
$9,200,000.00

4¼% *Current rate per annum*

4 Times a Year

All Savings in by the 15th Earn from the 1st

Standard Federal Savings visų sutaupų saugumas yra užtikrintas mūsų pajėgaus ir pastovaus įmonės vedimo ir apgalvoto veikimo... ir kiekviena sąskaita yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corporation, J.A.Valstybių valdžios agentūros. Norėdami saugaus taupymo ir aukštų pajamų, išmokamų keturis kartus į metus, pradėkit taupyti pas Standard Federal.

Chicagos apylinkėj pajėgiausias

HOURS:
Mon., Thurs. — 9 to 8
Tues., Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4½% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. .....9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ....Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

Sinclair HEATING OIL *SuperFlame*

3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY
MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Prie geizerio Yellowstone'o parke, Wyominbe Nuotr. A. Kezio, SJ

Kultūrinė Kronika

● **Naujų Algimanto Kezio, SJ, nuotraukų paroda** atidaroma gruodžio 11 d. 7 val. vak. Jaunimo centre, Chicagoje. Parodoje bus išstatyta apie 60 mūsų nuotraukos menininko darbų, parsivežtų iš praėjusios vasaros išvykų bei kelionių. Paroda Jaunimo centre tęsis nuo gruodžio 11 iki gruodžio 18 d.

● **Popiežius pagerbė Dantės atminimą.** Įprastame sekmadienio susitikime su maldininkais Šv. Petro aikštėje, popiežius Paulius VI lapkričio 14 d. vidudienį kalbėjo apie didįjį italų poetą, "Dieviškosios Komedijos" autorių Dantę Alighieri, nuo kurio gimimo tą dieną Florencijoje buvo minima septynių šimtų metų sukaktis. Iškilmėse popiežiui atstovavo Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Cicognani ir apie penki šimtai Visuotinio Bažnyčios susirinkimo tėvų. Garsiojoj Florencijos baptisterijoj, kur prieš septynis šimtus metų buvo pakrikštytas Dantė, popiežiaus vardu buvo padėtas auksinis kryžius. "Tokiu būdu norėjome išreikšti religinę pagarbą didžiojo poeto krikščioniškajai asmenybei ir jo katalikiškam tikėjimui, — kalbėjo maldininkams Paulius VI. — Norėjome drauge padrąsinti mūsų laikų literatūros pasaulį iš dvasinių bei religinių vertybių semtis meninio įkvėpimo..."

● **Kantata "Tėviškės namai".** Los Angeles gyvenąs komp. **Br. Budriūnas** baigė rašyti muziką savo didžiajam kūriniui "Tėviškės namai". Tai kantata, sukurta pagal **Bern. Brazdžionio žodžius.** Ji susideda iš trijų dalių ir turi beveik penkiasdešimt puslapių. Užbaigimo proga "Lietuvių Dienų" žurnalo redakcinis kolektyvas (Brazdžionis, Tininis, J. Andrius) buvo pakviesti pasiklausyti, kaip ta kantata skamba. Ją pergrojo pats kompozitorius, ir visi buvo sužavėti. Kantata jau išsiųsta į Chicagą spausdinimui. Manoma, kad vasarą įvykstančios dainų šventės repertuaro planuotojai įtrauks ją į programą. Nėra abejonės, kad kantata susilauks milžiniško pasisekimo.

T.

● **Profesorius Borisas Melngailis mirė lapkričio 20 d. Vienoje, Austrijoje.** Velionis buvo gimęs Lušmen Pamušio dvare netoli Linkuvos 1906 m. Buvo vokiečių kultūros žmogus, bet visiškai sulietuvėjęs. Kadaise buvo taipgi "Keturių Vėjų" dalyvis, daugelio mūsų rašto ir meno žmonių bičiulis. Pirmosios bolševikų okupacijos metu buvo kultūros paminklų apsaugos pareigūnas. Čia jam pavyko sutelkti į muziejus daug vertingų meno turtų. 1944—1965 m. gyveno Vienoje, Austrijoje. Šiuo laikotarpiu ten jis prasimušė į aukšto lygio meno ekspertus, skaitė paskaitas iš šios srities atitinkamose mokyklose, sukaupė labai vertingą meno rinkinių kolekciją ir gausų knygyną. Okupuotoje Lietuvoje liko dukra Viliutė, o Vienoje — žmona Kristina.

● **Kompozitorius Vladas Jakubėnas lapkričio 21 d. (sekmadienį) atliko koncertinę programą** dviejose latvių ev. liuteronų bažnyčiose drauge su arfiste Marga Grasman - Miller, gyvenančia netoli New Yorko. Vl. Jakubėnas akompanavo vargonais dalį arfistės atliktų kūrinių ir pagrojo keletą numerių solo. Vienas koncertas įvyko 11 val. 30 min. Šv. Jono parapijoje, 1701 N. Richmond, kitas, su ta pačia programa, Sijono parapijoje, 5515 W. Ferdinand, 6 val. vak. Kompozitorius Vl. Jakubėnas, studijavęs kelerius metus Rygos konservatorijoje, gerai moka latvių kalbą, yra populiarus latvių tarpe ir, latviams neturint Chicagoje profesinio vargonininko, mielai samdomas kaip akompanuotojas latvių bažnytiniuose koncertuose. Arfistė Marga Grasman - Miller, baigusi tame pačiame laikotarpyje Rygos konservatoriją, vėliau grojo Latvijos radiofono orkestre; Amerikoje ji iškilo kaip solistė koncertantė, dažnai kviečiama į New Yorko apylinkių amerikiečių bažnyčias; jos grojimas pasižymi, be puikios technikos — gražiu tonu ir gilia ekspresija.

× **Knyga apie tikėjimo persekiojimą** Lietuvoje išeis iš spaudos gruodžio mėnesį, pavadinta "The War Against God in Lithuania". Leidžia Manyland Book Co. Knygos įžangą parašė vysk. E. Swanstrom; knygos autorius — J. Savasis. Bus išspausdinta 10,000 egzempliorių, iš kurių 3,000 kietais viršeliais.

ŽVILGSNIAI Į LITERATŪRĄ

Europos rašytojų kongresas

Romoje įvyko trijų šimtų delegatų rašytojų iš 26 valstybių posėdis spalio mėnesį. Tai buvo vadinamos Europos bendruomenės rašytojų susirinkimas, gi ta bendruomenė buvo įsteigta jau mirusio italų rašytojo G. Angioletti 1958 metais. Jis norėjo savo ta organizacija apjungti Europos rašytojus, įskaitant ir komunistinius kraštus. 1963 m. tos rašytojų bendruomenės suvažiavimas įvyko Leningrade, kur buvo svarstytas romano klausimas. Ten suvažiavime buvo prieita prie kuriozų, kadangi Sovietų Sąjungos rašytojai vis kalbėjo apie, taip vadinamą, socialistinį realizmą, apie kurį patys sovietai sakosi nedaug ką suprantą. Apie tą suvažiavimą prancūzų rašytojas Alain Robbe - Grillet sako, kad, kalbant su sovietiniais rašytojais, buvo "dialogas su kurčiu".

Šiais metais įvykusiame suvažiavime Romoje jau viskas buvo vedama laisvoje dvasioje, nepaisant, kad buvo delegatų iš Lenkijos, Vengrijos, Rumunijos, Čekoslovakijos, Jugoslavijos ir Sovietų Sąjungos. Buvo kalbama apie vadinamus avangardistus, už geležinės uždangos, tačiau Sovietų Sąjungos atstovas pareiškė, kad vakariečių prasme Sovietų Sąjungoje avangardizmo nesą, tai reikštų nesą kovos prieš nusistovėjusias literatūrines tradicijas ir ekeperimentalizmo. Bet Sovietų Sąjungos atstovai pažymėjo, jog pas juos jau labai domimasi Kafka, Joyce, Proust ir kitais rašytojais, kurie seniau buvo ten draudžiami. Taip pat domisi moderniaisiais dramaturgais Ionesco ir Beckettu.

Buvo kalbama apie atgimstantį surrealizmą Vakarų Europoje, gi italai rašytojai, kurie vadovauja tai Europos rašytojų bendruomenei, pareiškė, kad reikia literatūrą valyti nuo partinių šūkių. Įdomiausia, kaip rašo "New York Times" korespondentas, kad nebuvo kalbama apie jokį socialistinį realizmą ir partinius įsipareigojimus. Savo įvadinėje kalboje senas italų poetas Ungareti, tos Europos rašytojų bendruomenės pirmininkas, pareiškė, kad rašytojui svarbiausia yra būti ištikimam sau pačiam. Gi už ofi-

mai, tarp jų ir King Features sindikato kritiko Andre Michalopoulos pasisakymas, kad šeinius yra satyrinis genijus ir romanas yra nuostabi pasiskaitymui knyga.

Pažymėtina, kad ta knyga jau 1937 m. buvo išversta į anglų kalbą tėvų marijonų seminarijos klierikų, vertimui talkininkavo šešių lietuvių seminaristų grupė, kuriai vavodavo a. a. kun. Jonas Navickas, MIC. Kur tas rankraštis šiandien yra, nebežinoma, tačiau jei būtų buvusi knyga išleista anais metais, ji, be abejo, būtų sulaukusi didelio pasisekimo. Šįmet išėjusią knygą vertė "Draugo" romano konkurso laimėtojas rašyt. A. Baranauskas.

Latvių antologija

Latviai "New York Time" knygų priede garsina savo prozos antologiją anglų kalba, kurioje yra 30 autorių 45 novelės. Knygą išleido Daugavas Vanags leidykla, 491 College st., Toronto, Ont. Leidinys yra įrištas į kietus viršelius, 451 psl., kainuoja 7 dol. Redaguotas prof. A. Rubulio ir prof. M. LaHood. Atrodo, kad knygą platina pati latviškoji leidykla, o tai labai apsunkina knygos platinimą. Lietuviškosios prozos ir poezijos antologijos angliškai platinamos per amerikiečių knygų platinimo kanalus, tai garantuoja daug didesnį pasisekimą.

L. Galinis

Šeinius New Yorko Times knygų priede

"New York Times" knygų priede "Book Review" yra Manyland Book leidyklos patalpintas skelbimas, reklamuojąs jo naujai išleistą anglų kalba romaną "Rejuvenation of Siegfried Immerselbe", kuriame pridėta autoriaus nuotrauka ir taip pat amerikiečių atsiliepi-

TELEVIZIJAS:
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoj $3; už dirbtuvės darbą $10 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas.
J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

Kuriam galui mokėti daugiau?
PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYKITE NUO $500 IKI $1,000.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL
PLYMOUTH • VALIANT
4030 Archer–VI 7-1515

Sąžiningas Patarnavimas
REAL ESTATE — INCOME TAX, DRAUDIMO IR KT. REIKALAIS
A. & L. INSURANCE AGENCY AND REALTY
A. LAURAITIS
4645 S. Ashland Ave., LA 3-8775
(Currency Exchange patalpose)

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų.
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, ORO VĖSINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

4½% current dividend **5%** on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendu kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimas
• Puiki atmosfera

PIETŪS
$1.65 & $2.25
JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.
Rezervacijoms skambinkite — 436 - 4622.
Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

GARDŽIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI
BRUNO KEPYKLOJE KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ
BRUNO KEPYKLA
Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agurona!
Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So. Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

Taupykite

MIDLAND SAVINGS
MES MOKAME 4½% ANT VISŲ SĄSKAITŲ
Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.
Kiekviena sąskaita ligi $10.000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje
August Saldukas, Prezidentas
4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3397 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1078

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Draugę.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925 - 5988

ATSIMINIMAI, DARBAI IR PLANAI

Rašytojos Karolės Pažėraitės kalba "Šatrijos" surengtoje literatūrinėje popietėje, pristatant "Lietuvių beletristikos antologijos" antrąją dalį "Draugo" redakcijos patalpose lapkričio 21 d.

Atvirai kalbant, aš nesijaučiu ir nesu didelė rašytoja. Mano kūrybinė ugnelė tik karts nuo karto žybtelia iš po kasdienybės pelenų, be didesnio užsidegimo, be smarkesnio įsiliepsnojimo.

Bet Dievui dėkoju ir už tokio masto talentą. Manau, kad neturiu teisės jo užkasti. Turiu jį ugdyti pagal savo išgales.

Mano credo: literatūra bei visoks menas turi kilninti žmogų.

Mano gyvenimas tikrai yra labai margas. Esu nesėsli. Tačiau ne dėl to, kad būčiau ypatingai nepastovi. Bet jau tokia mano dalia.

Gimiau tremtine Lenkijoje, kur mano tėvas, kaipo lietuvis patriotas, buvo caro valdžios išsiųstas mokytojauti. Jam mirus, mano mamytei su mažais vaikais buvo leista grįžti Lietuvon. Čia neteko niekur pastoviau apsistoti, nes beturtė motina turėjo rūpintis pragyvenimo šaltiniu. Karas nubloškė mus Rusijon. Po karo Lietuvoje — vėl klaidžiojimai iš vietovės į vietovę, nes ne tik mokiausi, bet ir turėjau kurį laiką savo darbu išlaikyti mamytę ir du broliu. Po 11 metų darbo Vidaus reikalų ministerijoje buvau pakviesta dirbti Užsienių reikalų ministerijon. Ir taip atsidūriau Varšuvoje, o paskui Maskvoje, kur teko patirti šiurpių, tragiškų išgyvenimų.

Abi okupacijos Lietuvoje irgi neleido ramiai gyventi bei susikaupti rašymui. Raudonajai okupacijai vėl užpūdus mūsų kraštą, peržengiau Vokietijos sieną. Vokietijoje krausčiaus iš miesto į miestą, ieškodama ramaus kampelio, kol, karui pasibaigus, atsirado galimybė išemigruoti. Tada atsidūriau po Pietų Kryžium, Brazilijoje, paskui, gal iš inercijos, Kolumbijoje ir, pagaliau, Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Kur aš buvau kūrybingiausia? Manau, kad tas laikotarpis tebuvo prieš 3 metus, kai, po neįprasto darbo JAV-ėse, grįžau Kolumbijon. Tada su užsidegimu sėdaus rašyti. Bet vėl kliūtis... Įpusėjus naują romaną, vėl sutrukdė kelionė Amerikon, bet šįkart atvykau jau kaip rezidentė. Vėl dirbu namų ruošos ir vaikų auklėjimo darbą. Bet, matyt, tas skirtingas, neįprastas darbas man, kaip rašytojai, į sveikatą. Dažnų atostogų metu veržte veržiuos prie savo knygos rašymo. Tad galiu pasakyti, kad kūrybingiausią laikotarpį man padovanojo, gausus savo gėrybėmis, šis Amerikos kraštas. Mano knyga beveik baigta. Parašyta, bet tegu dar paguli stalčiuje, kur dar du romanai laukia papildymo bei pataisymo. Anie du sunkiai gimė, tad reikalingi didesnio puoselėjimo.

Dabar tesvajoju, kai gausiu kitais metais pensiją, rimtai atsidėti kūrybai. Dar nežinau, kur apsistosiu. Čia, tremty, nesvarbu vieta. Tik reikia rašytojams rasti kiek ramesnį kampelį, kad galėtų susikaupti. Bent man.

"Lietuvių beletristikos antologijos" antrojo tomo dalyvė rašytoja Karolė Pažėraitė.

Ramiausias kampelis galėtų būti Lietuvoje, jei į ten atsidarytų vartai. O kol kas man lemta, kaip nedzvanytai dūšiai dausioti, pasitenkinant laikinais apsistojimais.

—o—

Nuodingieji karoliai

JAV-ės muitinių vadovybė susirūpinusi perspėjo amerikietes moteris, kad Karibų salose nupirktieji karoliai ar kitokie papuošalai, pagaminti iš žirnelių, vadinamų "jequirity", gali būti nuodingi.

Tie žirneliai yra labai kieti, juodi ar balti su raudonais taškeliais, blizgantys, o savyje turi labai stiprių nuodų — abriną. Bent vieno jų nurijimas arba tokio žirnelio prilietimas prie atviros žaizdos gali reikšti tikrą mirtį.

"Lietuvių beletristikos antologijos" antrojo tomo dalyvės, čikagietės rašytojos (iš kair. į deš.) Nijolė Jankutė-Užubalienė, Danutė Brazytė-Bindokienė ir Birutė Pūkelevičiūtė literatūros popietėje — koncerte "Draugo" redakcijos patalpose lapkričio 21 d., Šatrijai pristatant naująjį leidinį lietuviškajai visuomenei.

MOTERYS JAV VALDŽIOJE

Šiandien JAV-ėse beveik nėra tokios pozicijos ,kurios moteris negalėtų užimti.

Dvi moterys turėjo postus kabinete. Viena jų buvo Frances Perkins, Darbo sekretorė prezidentui Rooseveltui, antra Oveta Culp Hobby, Sveikatos Švietimo ir Gerbūvio, sekretorė prie prezidento Eisenhowerio. Dorothy Jacobson dabar turi žemės ūkio sekretorės asistentės poziciją. Esther Peterson, anksčiau buvusi Darbo sekretorė asistentė, perėmė specialios prezidento asistentės poziciją.

Moterys užima šimtus svarbių pozicijų federalinėje ir valstybinėje valdžioje ir legislatūrose. Dvi moterys buvo gubernatorėmis ir daugelis jų vyravo valstybės legislatūrose. Šiuo metu dvi moterys yra JAV-ių senatorėmis ir dvi JAV-ių atstovų rūmų narės. JAV-ių iždininkas yra moteris, taipgi moteris yra pinigų kalimo direktore. Keturios moterys turi ambasadorių pozicijas. Pereitais metais JAV-ių senatorė Margaret Chase Smith buvo respublikonų kandidatė nominacijon į prezidentus.

Nuo prezidento Johnsono administracijos pradžios, jis paskyrė 73 moteris į svarbias pozicijas.

A. C. N. S.

ROŽĖS KULINARIJOS MENE

STEFANIJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Rožės, rožės, juk tai gėlės, kurias visi mėgsta, kuriomis kiekvienas daržininkas didžiuojasi. Kiekviena rožė — tai Dievo autografas mūsų aplinkos pasaulyje, sako Th. Parker.

Pats pavadinimas rožė yra beveik visose kalbose panašus. Šis žodis minimas seniausiuose raštuose. Kiniečiai augino jas nuo neatmenamų laikų, taip pat egiptiečiai, ir graikų mitologijoje dažnai rožės užtinkamos. Rožė, tai simbolis grožio, susietas su romantika. Ankstaus ryto rožė, pasipuošusi deimantiniais rasos lašais, buvo akstinu ne vienam poetui ar muzikui kūrybai. Ir šv. Teresėlė rožių žieduose rasdavo tiek maldos ir jėgos, o jas apglėbusi, jausdavo didelę Dievo meilę, jog pažadėjusi, būdama danguje, berti žemėn rožių lietų. Tačiau gėlių karalienė, žinoma ne tik mene, medicinoje ir religijoje, bet ir kulinarijoje turinti savo vietą. Jau XIV šimt. karalių pilių virėjai vartojo rožes valgių ruošime.

Mes žinome ir Lietuvoje, jog iš erškėčių vaisių mūsų močiutės virdavo uogienes. Šios rožių uogos, kaip žinome, yra ypač turtingos vitaminu C. Arba kiek įvairių kepinių yra žinoma, kur vartojamas rožių vanduo.

Dabartinių laikų kulinarija labai progresyvi, vis ieškoma ko nors naujo, kokios nors staigmenos, sugestijuojančios, patrauklios minties, ieškoma vis kaip nors ypatingiau valgį patiekti, vis parodyti įspūdingesnį valgio papuošimą. Tad grįžkime ir vėl prie rožių.

Ir štai dabar, kada pirmieji šalčiai dar nesuspėjo paskutiniuosius rožių žiedus pakąsti, mes, kaip tos gerosios fėjos, galime jų gyvybę bei grožį dar pratęsti.

Ir kiek galimybių kur mes galime šios išdidžios gėlės žiedo lapelius panaudoti: ant mažų užkandėlių prie arbatos, galime išvirti rožių žiedų želę, kuri labai tinka Kalėdoms, galime kristalizuoti žiedų lapelius ir jais puošti tortus ir t. t.

Tinka visų rožių žiedai, bet geriausia arbatinių rožių, nes kitų rožių žiedai perdaug stipriai kvepia ar ir visai nekvepia.

Kristalizuoti rožių žiedų lapeliai

Parinkti gražius rožių žiedus (spalva, kokia norima), nuskalauti, išsklaidyti ir kiekvieną žiedo lapelį panerti į kiaušinio baltymą, paskui, atsargiai iškėlus, pabarstyti iš abiejų pusų kristalizuotu cukrumi (gaunamu kepyklose). Galima pabarstyti ir paprastu cukrumi.

Dabar lapelius išdėlioti ant lygaus sieto ir orkaitėje padžiovinti. Orkaitę tik truputį pašildyti ir tuoj išjungti, reiškia džiovint, o ne kept. Išdžiūvusius sudėti į stiklą, uždaryti ir sausai laikyti. Puošiant tortą, žiedų lapelius vėl sudėti į rožės žiedo formą.

Tuos pačius kristalizuotų rožių lapelius naudojame ir užkandėliams. Sausainių formele išspausti iš baltos duonos norimas formas, jas patepti truputį sviestu ir pabarstyti kapotais kristalizuotų rožių žiedų lapeliais. Kraštus papuošti nedideliais geltono sūrio trikampėliai. Tinka prie vyno ir arbatos.

Juzė Daužvardienė (kairėje), Lietuvių moterų klubų federacijos Chicagos klubo garbės narė, ir Marija Kriaučiūnienė, klubo pirmininkė, prie klubo suruoštos lietuviškos parodėlės YWCA patalpose, kur dalyvavo 48 tautos. Parodėlę suruošė M. Kriaučiūnienė ir E. Kučiūnienė, klubo vicepirmininkė.

ALICE STEPHENS DAINININKIŲ SIDABRINĖ SUKAKTIS

J. ŽILEVIČIUS

Šiomis dienomis daugelio čikagiečių jau yra regėti gražūs, meniškai atspausdinti kvietimai: kairiame kampe kanklės, kurių apačioje skaitmuo "25" ir gaidų linija mūsų pamėgtos dainos "Lietuviais esame mes gimę". Šiuo obalsiu vadovaudamasis per 30 dainininkių vienetas ir pluša lietuvybės palaikymo dirvonuose. Šis meniškas ir patriotiškas kvietimas kviečia Chicagos lietuvius pasidžiaugti drauge su dainininkėmis tokia gražia jų veikla. Metų metais jos yra apkeliavusios visus didžiuosius šio krašto miestus su savo koncertais, kurių atliko per 600! Be to, jos dalyvauja visose JAV ir Kanados lietuvių dainų šventėse. Dažnai vieneto narės sutinkamos ir įvairiuose parengimuose, pradedant duetais, trio, seks tetais, oktetais, o dažnai ir visu būriu. Tai vienintelis tokiu savo judrumu vienetas Chicagoje ir vienintelis savo sąstatu (moterų) visame laisvajame pasaulyje.

Iki naujų ateivių atvykimo vienetą sudarė čia gimusios lietuvaitės, vėliau pradėjo atsirasti viena kita ir iš naujųjų ateivių. Taip jos gyvuoja ir iki šiol. Per tą dainininkių būrį yra perėję jau daugiau kaip 500. Yra net vėliau tapusių solistėmis.

Šio vieneto organizatorė ir vedėja Alice Stephens per visą netrumpą laikotarpį nesigailėjo jėgų ir pasišventimo. Ji pati šiandien jau yra Muzikos kolegijos profesore ir svetimųjų aukštai vertinama, jai patikėta dainininkių akademinis lavinimas. Nuo pat jos pedagoginio darbo pradžios Muzikos kolegijoje kas vasarą yra jos ruošiamas vasarinis semestras, kuriuo kolegijos vadovybė didžiuojasi. Turint tai minty, galima suprasti, kiek ji yra davusi mūsų lietuvaitėms muzikinės kultūros per tuos 25 metus! Todėl mums yra malonu pasidžiaugti jų laimėjimais ir su jomis pabūti drauge. Tuo labiau, kad jos yra daug kartų dalyvavusios svetimtaučių tarpe, turi nemažai įvairių padėkos adresų, laiškų, dovanų ir garbės pažymėjimų (visi šie eksponatai yra sudėti Lietuvių muzikologijos archyve), o anglų spaudos iškarpų net tūkstančiai!

Kadangi tai nėra eilinis muzikos kultūros įvykis, Alice Stephens draugai kompozitoriai ir vieneto gerbėjai šia proga sukūrė visai naujus kūrinius, kurie bus koncerte - vakarienėje išpildomi pirmą kartą. Kūrinius parašė šie kompozitoriai: Br. Markaitis, SJ, prof. Vl. Jakubėnas, dr. L. Šimutis, J. Zdanius ir F. Strolia. Taip pat bus atlikti ir kiti visuomenės labiausiai mėgiami kūriniai.

Reikia tikėtis, kad yra nemažai dainos gerbėjų, suprantančių Alice Stephens, dainininkių veiklos reikšmę. Jos gi yra Chicagos lietuvių kolonijos ir apylinkės gražiausias žiedas ir lietuvių pasididžiavimas. Todėl dėmesys jų pastangoms tebūna ir skatinimu tolimesnei veiklai.

Koncertas - vakarienė įvyks gruodžio 5 d., 5 v. popiet Svithiod Singing Club, 624 W. Wrightwood Ave., Chicago, Ill.

Pirmoji teisėja (su peruku) Anglijoje

Šį mėnesį Britanijoje karalienės Elzbietos paskyrimu buvo sutikta pirmoji moteris — aukštojo teismo teisėja. Tuojau buvo nustatytos taisyklės, kaip ji turi būti vadinama.

Naujoji teisėja yra Dame (britų titulas moteriai) Elizabeth Lane, 60 metų amžiaus. Ji pirmininkaus teisme, kuris JAV galėtų būti vadinamas apskrities teismu.

Vyrai teisėjai Britanijoje vadinami "Mr. Justice" ir į juos kreipiamasi "My Lordship" arba "Your Lordship". Teisėja Lane bus vadinama "The Honorable Mrs. Justice Lane" ir teisme į ją kreipiamasi "My Lady" ir "Your Ladyship".

Teisėja Lane, kaip ir vyrai, dėvės baltą britų teisėjų peruką. Nuotraukos spaudoje pasirodė su peruku ir ji atrodė, kaip ir vyrai lordai, labai jau lordiškai.

Apdovanotos gailestingosios seserys

Trys JAV laivyno gailestingosios seserys, sužeistos Saigone teroristų bombų, paleistų Kūčių naktį į amerikiečių karininkų namą, tapo pirmosiomis amerikiečių moterimis, gavusiomis "Purple Heart" medalius Pietų Viet Name.

Jos buvo sužeistos lekiančių stiklo skeveldrų ir pritrenktos prie grindų sprogusios bombos, bet griežtai atsisakė mediciniškos pagalbos, kol pačios visiems 60 sužeistiems kariams nesuteikė pirmosios pagalbos.

Medalius gavo: ltn. Ruth A. Mason, Goshen, N. Y.; ltn. Ann D. Reynolds, Dover, N. H.; ir ltn. Barbara J. Wooster, Laurel, Md.

Ir karalienė studijuoja

Karalienė Elzbieta II, kai ji lankėsi Vakarų Vokietijoje, smarkiai ruošėsi tam savo valstybiniam vizitui. Ji net griebėsi vokiečių kalbos mokymosi.

Princas Pilypas, kuris ją lydėjo, gerai kalba vokiškai, tačiau pati karalienė temokėjo vokiškai labai mažai. Nuo sausio mėnesio ligi gegužės ji tiek jau išmoko, kad galėjo vokiškai pasveikinti bei savo kalboje įterpti keletą vokiškų posakių. Spauda apie tai dabar skelbia, ryšium su princesės Margaritos vizitu JAV-ėse.

Choro dvidešimtmečio jubiliejiniam koncertui rengti komiteto posėdis Brazių bute. Iš kairės į dešinę: G. Mačytė, P. Petrutis, J. Bobinienė, A. Giedraitis, A. Brazienė, A. Brazis ir A. Stephens, trūksta vakaro vedėjos A. Daukienės ir kasininkės J. Mileriūtės. Nuotr. V. Noreikos

Choro repeticija Alice Stephens studijoj, ruošiantis jubiliejinei programai. Nuotr. V. Noreikos